

ಶ್ರೀ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯನಮಃ

ಸದಾಚಾರ್ಯ ವಿವೇಕ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಂ. ಓ. ಎಸ್. ಐಯ್ಯಂಗಾರ್, ಬಿ.ಇ.,ಎಂ.ಐ.ಇ .
ರಿಟೈರ್ಡ್ ರೈಲ್ವೇ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಫೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂದ
ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು

ಉಭಯವೇದಾಂತ ಪ್ರವರ್ತನ ಸಭೆಯವರಿಂದ
ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು .

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು.
1968

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ : 1968

ಮುದ್ರಣ :

ದವಲತ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್,
ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು-3.

ಪ್ರ ಕ ಟ ನೆ

ಉಭಯವೇದಾನ್ತ ಪ್ರವರ್ತನಸಭೆಯು ಸುಮಾರು 60 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾ ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ಮೂಲಕವೂ, ವೇದ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ದ್ರಾವಿಡರೂಪವಾದ ಉಭಯವೇದಾನ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲುವೂ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿದೆ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ವಿದಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಪಾಠಶಾಲೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇದರಜೊತೆಗೆ ಸಭೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಲೇಖನಗಳು ಒದಗಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟರೆ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಅಥವಾ ಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ಉದ್ದೇಶ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರಕಟನ ಕಾರ್ಯವು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಮೂರ್ತಿ ರಿಚ್ಚೆರ್ಸ್, ಡೆವ್ವೆಟಿ ಲೀಫ್ ಇಂಜನಿಯರ್, ಸದರ್ನ್ ರೈಲ್ವೆ ಎಂ. ಓ. ಎಸ್. ಐಯುಂಗಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನವನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಉಪಕರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸರಳವಾದ ಮತ್ತು ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣವಾದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕಗಳಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಸಭೆಯು ಆಶಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳು ತಮ್ಮ ವಿರಾಮ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಸಭೆಯ ಪ್ರಕಟನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯವರ್ಮರ ನಿರ್ಜೇತುಕ ಕೃಷಾಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ

ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯ ದಿವ್ಯಾಜ್ಞಾವರ್ಧತಾಂ ಅಭಿವರ್ಧತಾಂ

ನಿ ಜ್ಞಾ ಸ ನೆ

ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ತತ್ತ್ವ, ಹಿತ. ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಯಥಾ ವತ್ ಜ್ಞಾನವು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವು. 1964 ನೇ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯವರು ದಾಸನು ಬರೆದ “ಪರತತ್ತ್ವ” ವಿಚಾರವನ್ನು ಅನೇಕರು ಓದಿರಬಹುದು. ಪರತತ್ತ್ವ ಜ್ಞಾನ ವುಂಟಾದಮೇಲೆ ಉಪಾಯ ಮತ್ತು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯನು ವರ್ತನವು ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು

“ಪೀತಕವಾಡೈಪ್ಪಿರಾನ್ ಪರಮ ಗುರುವಾಯ್ ಪಿರಂದು” ಎಂದು ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಪ್ರಥಮಾಚಾರ್ಯನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದನು ಎಂದು ಹಾಡಿರುವರು. ಆಚಾರ್ಯನು ಗ್ರಹವಿಲ್ಲದೆ ಕೈಂಕರ್ಯದೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಸಾಯುಜ್ಯ ಮುಕ್ತಿಯು ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುವುದು ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಾದ ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಅಂತಹ ಪರಮಾಚಾರ್ಯ ಸ್ಥಾನವು ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಿಗೇ ಇರುವುದು ಎಂಬುವುದನ್ನು ಈ ಸಣ್ಣ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಆಚಾರ ನಿಷ್ಠೆಯೂ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮಹನೀಯರು ಕೇವಲ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಹಾಡಿದರಂತೆ ಅದರಂತೆಯೇ ಮಹತ್ತಾದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಲ್ಪಶ್ರುತರಾದ ದಾಸನು ಸ್ವಲ್ಪಸಂಕೋಚದಿಂದಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರುವೆನು. ಇವರಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮಹನೀಯರು ಗ್ರಹಿಸಿ, ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿರುವೆನು.

ಉಭಯ ವೇದಾಂತ ಪ್ರವರ್ತನ ಸಭೆಯವರು ಇದನ್ನು ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾದ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವೆನು.

ಎಂ. ಓ. ಶ್ರೀನಿವಾಸದಾಸನ್

ಪಿತಾಚ್ಚ, ರಕ್ಷಕಶ್ಚೇಷೀ, ಭರ್ತಾಜ್ಞೇಯೋ ರಮಾಪತಿಃ |

ಸ್ವಾಮ್ಯಾಧಾರೋ ಮಮಾತ್ಮಾಚ್ಚ | ಭೋಕ್ತಾಚಾದ್ಯಮನಾದಿತಃ ||*

(ಅಷ್ಟಾದಶರಹಸ್ಯ-ನವವಿಧ ಸಂಬಂಧ)

ಎಂಬ ಮನುರಾಜ ಪದತ್ರಯೋಕ್ತ ನವವಿಧಸಂಬಂಧ ಜ್ಞಾನಾನುಷ್ಠಾನಗಳು ನಮ್ಮ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಬೇಕು. ಇದು ಬಹಳ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವು “ವದ್ವವುರಾಣದಲ್ಲಿ”

ದ್ವಿವಿಧಂ ವೈಷ್ಣವಂಪೋಕ್ತಂ | ಬಾಹ್ಯಮಾಭ್ಯಂತರಂ ತಥಾ |

ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿಕಂ ಬಾಹ್ಯಂ | ಮಾಂತರಂ ವೀತರಾಗತಃ ||

ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ “ವೀತರಾಗತಃ” ವೆಂದರೆ-ಶ್ರೀಶಾಂಖ್ಯಸಂಬಂಧ ಜ್ಞಾನಾನುರಾಗಾ ನಿವ್ವಿತನಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವನಿಗೆ ತದ್ವೈತಿರಿಕ್ತಸ್ವಶರೀರಸಂಬಂಧಿ ಸ್ನೇಹಾದಿಗಳು “ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಿ” ಎಂಬ ವಚನದ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿಕೂಲಗಳಾಗಿ ತೋರುವುವು **

*ಪಿತಾಚ್ಚರಕ್ಷಕಶ್ಚೇಷೀ ಭರ್ತಾ, ಜ್ಞೇಯೋರಮಾವತಿಃ |

ಸ್ವಾಮ್ಯಾಧಾರೋ ಮಮಾತ್ಮಾಚ್ಚ | ಭೋಕ್ತಾಚಾದ್ಯಮನಾದಿತಃ ||

‘ಓನಮೋ, ನಾರಾಯಣಾಯ’ ಎಂಬ “ತಿರುಮಂತ್ರ” ದ್ವಂದ್ವ ಈಶ್ವರನಿಗೂ ಚೇತನಿಗೂ ಇರುವ ಒಂಭತ್ತು ವಿಧವಾದ ಸಂಬಂಧವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂ ಒಂಬತ್ತು ಆ ಕಾರ, ಉ ಕಾರ, ಮ ಕಾರಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು “ಅ” ಕಾರವು “ಪಿತಾ-ಪುತ್ರ” ಸಂಬಂಧದ್ದೊತ್ತಕವು, “ಅಪರಕ್ಷಣೇ” ಎಂಬ ಧಾತುವಿನ ಅರ್ಥದಿಂದ ‘ರಕ್ಷ-ರಕ್ಷಕ’ ಸಂಬಂಧವೂ, “ಉಪ್ಪಚತುರ್ಥಿ” ಯಿಂದ “ಶೇಷ-ಶೇಷಿ” ಸಂಬಂಧವೂ, ‘ಉ’ ಕಾರದಿಂದ ಬರ್ತ್ಯ-ಭಾರ್ಯಾ ಸಂಬಂಧವೂ, “ಮ” ಕಾರದಿಂದ “ಜ್ಞಾತ್ಯ-ಜ್ಞೇಯ” ಸಂಬಂಧವೂ, “ನಮಸ್” ಶಬ್ದದಿಂದ “ಸ್ವ ಸ್ವಾಮಿ” ಸಂಬಂಧವೂ, “ನಾರ” ಪದದಿಂದ “ಶರೀರಿ-ಶರೀರ”-ಸಂಬಂಧವೂ “ಅಯನ” ಪದದಿಂದ ಅಧಾರಾದೇಯ ಸಂಬಂಧವೂ ಅಯಂ ಪದದಿಂದ “ಬೋಕ್ತೃ-ಭೋಗ್ಯ” ಸಂಬಂಧವೂ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ “ತಿರುಮಂತ್ರ” ದಿಂದ ಈಶ್ವರನಿಗೂ ಚೇತನಿಗೂ ಇರುವ ನವವಿಧ ಸಂಬಂಧಗಳು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಈ ನವವಿಧ ಸಂಬಂಧಗಳೂ ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ನಿತ್ಯಾನುಸಂಧೇಯಗಳು

ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಿ—

**ಪಿತರಂ ಮಾತರಂ ದಾರಾ ಪುತ್ರಾಃ ಬಂಧೂಃ ಸಖೀ ಗುರುನ್ ||

ರತ್ನಾನಿಧನಧಾನ್ಯಾನಿ, ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಿಚಗೃಹಾಣಿಚ ||

ಸರ್ವಧರ್ಮಾಂಶ್ಚ ಸಂತ್ಯಜ್ಯ, ಸರ್ವಕಾಮಾಂಶ್ಚ ಸಾಕ್ಷರಾಃ ||

ಲೋಕವಿಕ್ರಾಂತ ಜನಣೌ, ಶರಣಂತೇ ವ್ರಜಂವಿಭೌ || (ಗದ್ಯತ್ರಯ ಶರಣಾಗತಿಗದ್ಯ) ಎಂಬಂತೆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಪಿತೃ, ಮಾತೃ, ದಾರಾ, ಪುತ್ರ, ಪುತ್ರಿ, ಬಂಧು, ಸುಖ, ಸುಖೀ, ಗುರು, ರತ್ನ, ಧನ, ಧಾನ್ಯ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಗೃಹ, ಅದಾಯ ಇತ್ಯಾ ದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವುಗಳ ಹಿಂದಿನ ವಾಸನಾಸಂಬಂಧಗಳೊಂದಿಗೆ ತ್ಯಜಿಸಿ ಧರ್ಮ ಅರ್ಥ, ಕಾಮಗಳನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು.

ಭಗವಚ್ಚರಣೈಕಪರನಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವನಿಗೆ ತನ್ನ ಈ ಶರೀರವೂ ಮತ್ತು ಶಾರೀರ ಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ ಪುತ್ರ, ಕಳತ್ರ, ಕ್ಷೇತ್ರಧನಾದಿಗಳೂ (ಅವು ಸಂಸಾರಹೇತುಗಳಾದ್ದರಿಂದ) ಪ್ರತಿಕೂಲಗಳೆಂದು ನೆನೆದು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸವಾಸನೆಯಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿ, “ಭಗವಚ್ಚರಣಾರವಿಂದಗಳೇ ತನಗೆ ಉತ್ತರಕಗಳು” ಎಂಬ ಧೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆಯೇ “ಅಂತಃಕರಣ ಶುದ್ಧಿ”ಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು ಈ ರೀತಿಯಾದ ಬಾಹ್ಯಾಂತಃಕರಣ ಶುದ್ಧಿಗಳು ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಲಕ್ಷಣಗಳೆನಿಸುವುವು.

ನೈಷವನ ಅಚಾರ ಲಕ್ಷಣಗಳು:—

ತನ್ನಿಷ್ಟವಾದ ಅಚಾರ ಕ್ರಮವೆಂದರೆ.—ವೈಷ್ಣವಲಕ್ಷಣವಾದ—ತಾಪಾದಿಗಳು ಲಭಿಸುವಾಗ

“ತದ್ವಿಜ್ಞಾನಾರ್ಥಂ ಸಗುರುಮೇವಾಭಿಗಚ್ಛೇತ್ |

ಪ್ರೋವಾಚತಾಂ ತತ್ಸತೋಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ || (ಮುಂ. ಉ. 1-2-12, 13)

ಎಂಬ ಶ್ರುತಿ ವಾಕ್ಯರೀತ್ಯಾ, ಒಬ್ಬ ಸದ್ಗುರು ಸಮಾಶ್ರಯಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ತದ್ಗುರುರೂಪದೇಶದ ಮೂಲಕ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಈ ಸದ್ಗುರುವಿನ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಜಗತ್ಕಾರಣನಾಗಿಯೂ, ಅಖಿಲಹೇಯ ಪ್ರತ್ಯನೀಕ ನಾಗಿಯೂ, ಸಕಲ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಪೂರ್ಣನಾಗಿಯೂ, ಪರಮ ಕಾರುಣಿಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುವವರಿಗೆ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಮೋಕ್ಷ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೂ ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯವಾದ ಆತನ ಕೈಂಕರ್ಯವೂ ಅವನ ವಿಶೇಷ ಕಟಾಕ್ಷ ರೂಪವಾಗಿ ಲಭಿಸುವುದು. ಅದ್ದರಿಂದ, ಅಂತಹ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನಾದ ಸದ್ಗುರುವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಉಜ್ಜೀವಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಸರ್ವ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರ ಕರ್ತವ್ಯವು.

“ಆಚಾರ್ಯಸ್ತು ಹರಿಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್, ಚರರೂಪೀನಸಂಶಯಃ”

ಎಂದೂ “ಗುರುರೇವ ಪರಂಬ್ರಹ್ಮ, ಗುರುರೇವ ಪರಾಗತಿಃ, ಗುರುರೇವ ಪರಾ ವಿದ್ಯಾ, ಗುರುರೇವ ಪರಂ—ಧನ” ಎಂದು ಆರಂಭಿಸಿ

ಅರ್ಚನಿಯಶ್ಚ ವಂದ್ಯಶ್ಚ ಪೂ ಜನೀಯಶ್ಚ ಸರ್ವದಾ |

ಧ್ಯಾಯೇಜ್ಞಪೇನ್ನಮೇದ್ಭಕ್ತ್ಯಾ | ಭಜೇದಭ್ಯರ್ಚಯೇನ್ಮದಾ ||

ಇತ್ಯಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಚನ ರೀತ್ಯಾ, ವಿಶೇಷ ಪ್ರತಿ ಪತ್ತಿಯೊಡನೆ ತತ್ಸಮಾಶ್ರಯಣ ವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಚ್ಚರಣೈಕ ಶರಣನಾಗಿ, ತನ್ಮುಖೋಲ್ಲಾಸಾರ್ಥವಾಗಿ ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಮುಖೋಲ್ಲಾಸಾರ್ಥವಾಗಿ ಸ್ವಾಚಾರ್ಯ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ನಿರತನಾಗಿ ತಲ್ಲಬ್ಧ ಸಕಲ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತ್ಯಾದಿ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರ

ಸಮನ್ವಿತ ರಹಸ್ಯತಮವಾದ ಪ್ರಪತ್ತಿ ವೈಭವಸ್ಥನಾಗಿ ತದನುಸಾರವಾಗಿ ತನ್ನ ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠನಾಗಿರಬೇಕು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಕಲೋಪಾಯ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೇ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ “ವೈಷ್ಣವಾಚಾರಸೇವನಾತ್” (ಪಾಂಚರಾತ್ರ) ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥವು ಆದರೆ ಸಾಧಾರಣವಾದ “ಆಚಾರ” ಶಬ್ದವು ಆ ಆಚಾರವಿಶೇಷವಾದ “ಪ್ರಪತ್ತಿ”ಯನ್ನು ಭೋಧಿಸುತ್ತದೆಯೇ ? ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮಾಣ ವುಂಟು. ‘ತಸ್ಮಾನ್ನಾಸಮೇಷಾಂ ತಪಸಾಮತಿರಿಕ್ತ ಮಾಹುಃ (ತೈ. ನಾಂ 51) “ಮುಕ್ಷುರ್ಮೈ ಶರಣಮಹಂ ಪ್ರಸದ್ಯೆ” ಇತ್ಯಾದಿ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯರೀತ್ಯಾ ನ್ಯಾಸರೂಪವಾದ ಪ್ರಸತ್ತಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತಪಸ್ಸೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದಲೂ, “ಮತ್ಯಾಯುಜ್ಯಂಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ವೈಷ್ಣವಾಚಾರಸೇವನಾತ್” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಯುಜ್ಯ ಫಲಪ್ರದ ವಾದ “ಆಚಾರ” ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ “ಪ್ರಪತ್ತಿ” ಎಂದೇ ಅರ್ಥ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಪಸ್ಸುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ “ಪ್ರಪತ್ತಿ ಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತಪಸ್ಸು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಳಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಭಾರದ್ವಾಜ-ಮಹರ್ಷಿಗಳ ವಚನವೂ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ

ನಪ್ರಪತ್ತೇಃ ಪರಾವಿದ್ಯಾ ।

ನವಿಜ್ಞೋಃ ದೈವತಂಪರಂ ॥ (ಇತಿ ಭಾರದ್ವಾಜಃ)

ಪ್ರಪತ್ತಿಯೇ ಸ್ವರೂಪಾನುರೂಪನಾದ ತಪಸ್ಸು — ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಮಹಾತ್ಮರುಗಳಾಗಿಯೂ, ಸದ್ವಿದ್ಯೋನ್ಮುಖರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ತುರ್ಕೋಪಾಯವಾದ “ಪ್ರಪತ್ತಿ” ಯೇ ಸ್ವರೂಪಾನುರೂಪವೆಂದೂ, ಬೇರೆ ಇತರ ಉಪಾಯಗಳು ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವೆಂದೂ “ಹಾರೀತಾದಿ” ಸ್ತೂತಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ, “ಪ್ರಪತ್ತಿ,” ಎಂದರೆ “ಶರಣಾಗತಿರೂಪವಾದ ಎಂದರೆ— “ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣಾರೂಪವಾದ ತಪಸ್ಸು” ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನು ತನ್ನ ಇಹಪರ ಸಾಧನವಾದ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಭಗವದಭೀನಮಾಡಿ, ಕೇವಲ ಭಗವತ್ಪರತಂತ್ರನಾಗಿ, ಭಗವಂತನ ಕೇವಲ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷವೇ ತನಗೆ ಉತ್ತಾರಕವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಇಹಪರ ಸೌಖ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ತಾನು ಮಾಡುವ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭರವಸೆಯನ್ನಿಡದೆ, ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾ ನಿರತನಾಗಿರುವನು. “ಸರ್ವಶೇಷಿ” ಯಾದ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಶೇಷನಾದ ಜೀವನ ಸಹಜವಾದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಈ “ಪ್ರಪತ್ತಿ”ಯು ಸ್ವರೂಪಾನು ರೂಪವೆಂದು ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು. ಇತರ ಉಪಾಯಗಳಾದ ಕರ್ಮ, ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ “ತಾನು ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ತಾನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವೆನು” ಎಂಬ ಜ್ಞಾನವು ಯಾವಾಗ್ಯೂ

ಚೇತನನಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುವುದು. ಅನಂದಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಅಖಂಡವಾದ ಸಂತೋಷವಿರುವುದರಿಂದ ಚೇತನನು ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾರನು. ಚೇತನನು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪಾನು ರೂಪವಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಕೇವಲ ಕೈಂಕರ್ಯ ಭಾವದಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ, ಇವನ ನಡತೆಯಿಂದ ಭಗವಂತನು ಅವನಲ್ಲಿ ಸುಖೀತನಾಗುವನು. ಈ ಶೇಷತ್ವಭಾವವೇ “ಪ್ರಪತ್ತಿಯ ಅಡಿಗಲ್ಲು” ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯ ರೂಪವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳೇ ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಹಾರೀತಾದಿಸ್ತುತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ

ಚತುರ್ಭುಜೋಭನೋಪಾಯೈಃ | ಸ್ನಾಧ್ಯಂನ್ಯಾದ್ಯನ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ |
ತುರ್ಮಯಾವರಯಾಭಕ್ತಾಃ | ಸುಸಿದ್ಧಂಸಮುದಾಹೃತಂ ||
ತತ್ಪ್ರೀತುರ್ವಿಧಾನ್ವಿವಿದ್ವಾಂಸಃ | ಸ್ವಸ್ವರೂಪತಯಾಸದಾ || ಎಂದೂ
ಪೂರ್ವೇತ್ರಯ ಉಪಾಯಾನ್ತೇ | ಭವೇಯುರಮನೋಹರಾಃ ||

ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ “ಪ್ರಪತ್ತಿಯು” ಸರ್ವೋಪಾಯ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವು ಇಲ್ಲ

“ಪ್ರಪತ್ತಿ” ಯು ಪ್ರೀತಿರೂಪವಾದುದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ‘ಭಕ್ತಿ’ ಶಬ್ದದಿಂದಲೂ ಕರೆಯಬಹುದು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತಿಯು ಪರಭಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ ಅದು ಪ್ರಪತ್ತಿರೂಪವಾದುದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಲೋಕ್ಯಾದಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಮೋಕ್ಷ ದೆಸೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸಾಯುಜ್ಯವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದಂತೆ ಕರ್ಮಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಪತ್ತಿಗಳೆಂಬ ಉಪಾಯ ಚತುಷ್ಟಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದ್ದೆಂದು ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯ ತಕ್ಕದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ “ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಪ್ರತಿವನ್ನಾಯೇ, ತೀವ್ರಭಕ್ತಿಸ್ತಪಸ್ವಿನಃ” ಎಂಬುವುದು ದ್ವಯೈಕನಿಷ್ಕರಾಗಿ, ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ವ್ರಪನ್ನ ಏಕಾಂತಿ ಪರಮೈಕಾಂತಿಗಳಾದ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಾ ನೆಲೆಸಿರುವುದರಿಂದ “ಮತ್ಸಾಯುಜ್ಯಂಚಕರ್ಷಣಂ, ವೈಷ್ಣವಾಚಾರ ಸೇವನಾತ್” ಎಂಬ ವಚನೋಕ್ತಾಚಾರಶಬ್ದಕ್ಕೆ “ಪ್ರಪತ್ತಿ” ಯೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅರ್ಥವೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ನೈಷ್ಠವಾಚಾರ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯ ಲಕ್ಷಣವು:—“ವೈಷ್ಣವಾಚಾರ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ” ಎಂಬುವುದರಲ್ಲಿ “ವೈಷ್ಣವ” ಮತ್ತು “ಆಚಾರ”ಗಳ ವಿಷಯಗಳು ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು ಇನ್ನು “ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ” ಎಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥವು ವಿವರಿಸಲ್ಪಡುವುದು ಈ “ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯು” ಆಚಾರದ ಅಂತಿಮಾವದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. “ವೈಷ್ಣವಾಚಾರ ಸೇವನಾತ್” ಎಂಬ ವ್ರದತ್ತನುಷ್ಠಾನವು ಫಲಿಸುವಾಗ, ಅದು

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯನಮಃ

ಸ ದಾ ಚಾ ರ್ಯ ನಿ ವೇ ಕ

ಒಂದನೆ ಅಧ್ಯಾಯ

ಮೋಕ್ಷಸಾಧನಕ್ಕೆ ಕರ್ಮಯೋಗ, ಜ್ಞಾನಯೋಗ, ಭಕ್ತಿಯೋಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಪತ್ತಿ (ಎಂದರೆ-ಶರಣಾಗತಿ) ಯೋಗಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವುದು ಮೇದಾಂತ-ಶ್ರುತೀತಿಹಾಸ-ಪುರಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಉಪಾಯಗಳಾಗಿವೆ ನಾವು ಮಾಡುವ ಆರಾಧನೆಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನು ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿ, ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ನಮಗೆ ಕರುಣಿಸುವನು ಅದರ ಪ್ರತಿ ಜೀವನೂ ತಾನು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಅನಂತಾನಂತ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಪಾಪರಾಶಿಗಳೇ ಅವನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ವಿಘ್ನಕಾರಿಗಳಾಗಿರುವುವು ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮುಂದೆ ನಾವು ನಿಲ್ಲುವಾಗ, ಆ ಪಾಪರಾಶಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಕಂಡುಬಂದು ಪಾಪವ್ಯುಗಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಆತನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪಾಪಗಳ ಮಹತ್ವದಿಂದ ಅನುಗ್ರಹ ಬುದ್ಧಿಯು ಹುಟ್ಟುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಪರಮ ಕಾರುಣಿಕ ನೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ನಮ್ಮ ಪಾಪರಾಶಿಗಳ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯಿಂದ ವಿಶೇಷಾನುಗ್ರಹ ವನ್ನು ತಾನು ತೋರಿಸಲು ಕಷ್ಟಪಡುವನು, ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅಜ್ಞರೂ ಅಲ್ಪಜ್ಞರೂ ಆದ ನಾವು ಈ ಕರ್ಮ, ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಸತ್ತಿಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಲು ಅರಿಯುವು ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜೀವಾತ್ಮರುಗಳ ಗತಿಯೇನು ? ಕರ್ಮ-ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿಪ್ರಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಲು ಅಶಕ್ತರಾದವರಿಗೆ “ಆಚಾರ್ಯಾನುಗ್ರಹ” ವೆಂಬ ಪಂಚಮೋಪಾಯವು ವೈದಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವಾಗಿ, ಭಗವಂತ ನಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸುಲಭೋಪಾಯವಾಗಿದೆ ಅತ್ಯಂತ ಭಗವನ್ನಿಷ್ಟ ನಾದ ಒಬ್ಬ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನನ್ನು ತನಗೆ ಆಚಾರ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅವನ ನೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ, ತನ್ನ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಅವನ ಅನುಗ್ರಹವೇ ಉತ್ತಾರಕ ವೆಂದು ತಿಳಿದು, ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅವನ ಅಧೀನಮಾಡಿ, ಅವನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವುದೇ ಈ ಪಂಚಮೋಪಾಯ ವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಆಚಾರ್ಯನಿಷ್ಠೆಯು ಎಲ್ಲಾ ಮತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ವತ್ತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ಶ್ರೀಮೈಷ್ಣವಮತದ “ಸದಾಚಾರ್ಯನಿಷ್ಠಯು”-ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ವಿವರಿಸಲ್ಪಡುವುದು

ಈ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯು “ಇರುಳ್ತರುಮಾಂಜ್ಞಾಲಂ”-ಎಂದರೆ-ಅಖಂಡ ಅಜ್ಞಾನಾವೃತ ವಾದ ದೇಶವಾದ್ದರಿಂದ “ಈಶ್ವರೋಹಮಹಂಭೋಗೀ ಸಿದ್ಧೋಹಂ ಬಲವಾಫಸುಖೀ, ಆಡ್ಯೋಭಿಜನನಾನಸ್ತಿ ಕೊನ್ಯೋಸ್ತಿ ಸದ್ಯಶೋಮಯಾ” (ಗೀ 16-14) ಎಂದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ-ದೇವರೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾ, ಅವನ ಸ್ವತ್ತಾದ ತನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನು “ಕಿಂತೇನನಕೃತಂಪಾಪಂ, ಚೋರೇಣಾತ್ಮಾಪಹಾರಿಣಾ (ಭಾರ ಉದ್ಯೋ, 40) ಎಂಬಂತೆ ತನ್ನದೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದರಿಂದ ಆತ್ಮಾಪಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಯೂ, ದೇವತಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಪರತ್ವ-ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಯೂ ಕಿಂಚಿತ್ “ಭಗವತ್-ತೇಷತ್ವ” ಜ್ಞಾನವುಂಟಾದರೂ, ಅದು ಅಸತ್ಪಾತ್ರವಾಗುವಂತೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾಭಿಜನ ವಿದ್ಯಾದಿ ವೃತ್ತಗಳಿಂದಂಟಾಗುವ ದುರಹಂಕಾರಗಳಿಂದ, ಅತ್ಯಂತ ಅಜ್ಞರಾಗಿ, ಅದರಿಂದ ಭಾಗವತಾಪಚಾರ ರೂಪವಾದ ಮಹಾಪಾತಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಾದಿ ತಾಪತ್ರಯಜನಿತ ದಾವಾನಲದಗ್ಧರಾಗಿ, ವಿತ್ತೇಷಣ, ದಾರೇಷಣ ಪುತ್ರೇಷಣಾದಿಗಳಾದ ಅಂಧಕಾರ ರೂಪವಾದ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ, ತತ್ಪುಣ್ಯಪಾಪಾನುರೂಪವಾದ ಸ್ವರ್ಗನರಕಾದಿಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ, ಜನನ ಮರಣಾದಿ ಅನಂತಕ್ಲೇಶಭಾಜನ ರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರ-ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಮೊದಲಿಲ್ಲದೆ ತೊಳಲುತ್ತಾ, ಸ್ವಶರೀರಾನುಗುಣಗಳಾದ ಲಾಭನಷ್ಟಗಳನ್ನೇ ತಮಗೆ ಒದಗುವ ಸಂತೋಷ-ದುಃಖಗಳೆಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಾ ತೊಳಲುತ್ತಿರುವ ನಿತ್ಯಸಂಸಾರಿಗಳ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಳಲುತ್ತಿರುವ ನಿತ್ಯಸಂಸಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ಭಗವನ್ನಿ ಹೇರ್ತುಕ ಕಟಾಕ್ಷವಿಶೇಷದಿಂದ “ಏವಂಸಂಸೃತಿಚಕ್ರಸ್ಥೇ ಭ್ರಾಮ್ಯಮಾಣೇ ಸ್ವಕರ್ಮಭಿಃ ಜೀವೇದುಃಖಾಕುಲೇ ವಿಷ್ಣೋಃ ಕೃವಾಕಾವ್ಯಪಜಾಯತೇ (ಅಹಿರ್ಬುದ್ಧಸಂಹಿತೆ)

“ಜಾಯಮಾನಂಹಿಪುರುಷಂ, ಯಂ ಪಶ್ಯೇನ್ಮಧುಸೂಧನಃ|

ಸಾತ್ವಿಕಸ್ಸತು ವಿಜ್ಞೇಯಃ ಸವೈಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಚಿಂತಕಃ||

(ಭಾರ-ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮ 349-72) ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವಚನ ರೀತ್ಯಾ, ಜನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮನ್ನಾರಾ ಯಣ ನ ಜಾಯಮಾನ-ಕಟಾಕ್ಷವುಂಟಾಗಿ, ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಆ ಜೀವನಲ್ಲಿ ಸತ್ತ್ವ ಗುಣವು ತಲೆದೋರಿ, ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೂ ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಉಂಟಾಗುವುವು. ಆಗ ಭಗವಂತನ ಈ ಕೃಪಾ ಕಟಾಕ್ಷ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಣದಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ, ಸದಾಚಾರಸಂಪನ್ನರಾದ ಪರಮಾಚಾರ್ಯ ಸಮಾಶ್ರಯಣೀಯರಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಚಾರ-ತತ್ಪರರಾದವರ ಸತ್ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ

ಪಡೆದ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರವರ ವಿವೇಕಜ್ಞಾನದಿಂದೂ
ಟಾಗುವ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪರಂಪರಾನುಕ್ರಮವಾದ ಅಚಾರನಿಷ್ಠಾಕ್ರಮವನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುವುದರಲ್ಲಿರುವುದು.

ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ತತ್ಪರರಾದ ನಮಗೆಲ್ಲಾ “ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತೀಮಮೈ
ವಾಚ್ಛೇ” ಎಂದೂ “ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿರುಭೇನೆತ್ರೇ, ಪುರಾಣಂ ಹೃದಯಂಸ್ಮೃತಂ”
ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವಚನ ಪ್ರಕಾರ ಭಗವಂತನ ಆಜ್ಞಾರೂಪ ವಾದ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿ
ಗಳು ನಮಗೆ ಎರಡು ಜ್ಞಾನ ಚಕ್ಷುಸ್ಸುಗಳಂತೆಯೂ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ
ವಿಷಯವು ಹೃದ್ಗತವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಾದಿಗಳಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು
ತಿಳಿದು ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂದೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು.

ವಿಶಿಷ್ಟಾತ್ಮಸ್ವರೂಪ ಧರ್ಮಬೋಧಕವಾದ “ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾಚಾರವು” ಮೇಲೆ
ಹೇಳಿದಂತೆ ಭಗವದಾಜ್ಞಾ ಕೈಂಕರ್ಯ ರೂಪೇಣ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠೇಯವಾಗುವುದರ
ಜೊತೆಗೆ ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟಾತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಚಾರವು (ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯು)
ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾಚಾರ-ಪ್ರಧಾನರಾದ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಾಗಿರುವ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಿಗೆಲ್ಲಾ
ಅನುಷ್ಠೇಯವೆಂದು ಅರಿಯಬೇಕು. “ವಿಶಿಷ್ಟಾತ್ಮಸ್ವರೂಪವೆಂದರೆ-ವರ್ಣಾಶ್ರಮ
ಧರ್ಮಾನುಸಾರಿಗಳಾದ ಚತುರ್ವರ್ಣದ ಜನರಿಗೆ ಅನುಷ್ಠೇಯವಾದ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ
ವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮವು ಚತುರ್ವರ್ಣದರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅವಶ್ಯ
ವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಬೇಕಾದ ಆಚಾರವು. ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟಾತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾ
ಚಾರ (ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ)” ಎಂದರೆ-ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಿಂದಲೇ ಅನುಷ್ಠೇಯ
ಗಳಾದ ಹೀಗೆಯೇ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಪರಂಪರಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯ
ಪದೇಶಗಳಿಂದ ನಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಚಾರದ ಸ್ವರೂಪವು ಈ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಚಾರಾ
ನುಷ್ಠಾನವುವೇ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ಅನುಷ್ಠೇಯವೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಪ್ರಮಾಣವು ಹೀಗಿರುವುದು. ಪಾಂಚರಾತ್ರದಲ್ಲಿ

ತ್ರಿಪುರ್ವರ್ಣೇಷುಸಂಭೂತೋ, ಮಾಮೇವಶರಣಂಗತಃ ।

ನಿತ್ಯನ್ಯಮಿತ್ತಿಕರತೋ, ಮದೀಯಾರಾಧನೇಪರಃ ॥

ಮತ್ಸಾಯುಜ್ಯಂಚಸರ್ವೇಷಾಂ, ವೈಷ್ಣವಾಚಾರ ಸೇವನಾತ್ ॥

ಈ ವೈಷ್ಣವಾಚಾರನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವಾದಿಸಲ್ಪಡುವ
ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಲಕ್ಷಣವೂ, ತನ್ನಿಷ್ಟವಾದ ಆಚಾರವೂ ಮತ್ತು ಆ ಆಚಾರದ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ
ಇವುಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸರ್ವರೂ ಅರಿಯಬೇಕಾದದ್ದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವು.

ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವಲಕ್ಷಣವು — ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಲಕ್ಷಣವು “ಬಾಹ್ಯ” ಮತ್ತು “ಆಂತರ”
 ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದು ಎರಡು ವಿಧ “ಬಾಹ್ಯ ಲಕ್ಷಣವು” ಸದ್ವ್ಯವುರಾಣದಲ್ಲಿ” ಈ ರೀತಿ
 ಹೇಳಿರುವುದು(ಭಾಗವತೇ, “ಯೇಕಂಠಲಗ್ನ ತುಳಸೀನಳಿನಾಕ್ಷಮಾಲಾಃ, ಯೇಬಾಹು
 ಮೂಲಪರಿಚಿಹಿತ ಶಂಖಚಕ್ರಾಃ॥ ಯೇವಾಲಲಾಟ ಫಲಕೇಲಸದೂರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರಾ|
 ಸ್ತೇವೈಷ್ಣವಾಭುವನಮಾಶುದವಿತ್ರಯನ್ತಿ॥ ಎಂಬ ವಚನ ರೀತ್ಯಾ ಪ್ರಧಮತಃ
 ಶಿರಃ, ಕಂಠ, ಬಾಹು - ಮುಂತಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತುಳಸೀ-ನಳಿನಾಕ್ಷ
 (ಎಂದರೆ ತುಲಸಿಮಣಿ ಕಮಲಮಣಿ) ಮಾಲೆಗಳೂ, ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಬಾಹುಮೂಲ
 ಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಖಚಕ್ರಾಂಕಿತ ಲಾಂಛನಗಳೂ, ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ
 ಶ್ವೇತಮೃತ್ತಿಕಾಧಾರಣವೂ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯೆ ಶ್ರೀಚೂರ್ಣಲಾಂಛನವೂ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ
 ವರ ಬಾಹ್ಯ ವೇಷಗಳಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ “ಲಸದೂರ್ಧ್ವ
 ಪುಂಡ್ರಾಃ” ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ “ಶ್ವೇತಮೃದೂರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರ” ಎಂದು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸ
 ಬಹುದು ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಹೊರಡಬಹುದು ನಾರದೀಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ

“ಶ್ವೇತಮೃತ್ತಿಕಯೇವಾಯೈಃ | ಶ್ಯಾಮಯೂಷೀತಯೂಷಿವಾಃ

ಊರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರಂದ್ವಿಜೈಃ ಕಾರ್ಯಂ| ವೈಷ್ಣವೈಶ್ವ ವಿಶೇಷತಃ ||

ಎಂದು ಶ್ವೇತಶ್ಯಾಮ ಮತ್ತು ಪೀತಾದಿ ಊರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯರಾದ
 ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಶ್ಯಾಮಪೀತಾದಿ ಮೃದ್ವಾದರಣವೂ ಆರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಿಗೆ “ಶ್ವೇತ
 ಮೃದ್ವಾದರಣ”ವೂ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರ ಸಮ್ಮತವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಇಲ್ಲ.
 ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ “ಶಂಖಚಕ್ರೋರ್ಧ್ವ ಪುಂಡ್ರಾದಿ, ಧಾರಣಂ ದಾಸ್ಯಲಕ್ಷಣಂ| ತನ್ನಾ
 ಮಕರಣಂಚೈವ, ವೈಷ್ಣವಂತದಿಹೋಚ್ಯತೇ॥ ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ಮೃತೀತಿಹಾಸ ಪುರಾಣೋಕ್ತ
 ವಚನರೀತ್ಯಾ ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ವೈಷ್ಣವಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಅವು ವಿಷ್ಣು ವಿಗ್ನ
 ದಾಸ್ಯತ್ವದ ಚಿಹ್ನೆಗಳಾಗಿಯೂ ಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ

ಕೂರ್ಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿ “ಪತಿವ್ರತಾನಿಮಿತ್ತಂ - ವಲಯಾದಿವಿಭೂಷಣಂ”
 (ಪು-250, ಗುರುಪರಂದರಾ ಪ್ರಭಾವಃ) ಎಂದು ಪತಿವ್ರತೆಯರಾದ ಸುಮಂಗಲಿಗಳಿಗೆ
 ಬಳಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಹೇಗೆ ಬಾಹ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಶಂಖಚಕ್ರೋರ್ಧ್ವ
 ಪುಂಡ್ರಾದಿಗಳು ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಬಾಹ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿ ನಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಈ ಬಾಹ್ಯ
 ಲಕ್ಷಣಗಳು ಅವಶ್ಯಕವಾದಾಗ್ಯೂ ಈ ವೈಷ್ಣವಾಚಾರವು ಹೃದ್ಯತವಾಗುವಾಗ,
 ಅಂತಃಕರಣ ಶುದ್ಧಿಯು ತದನುಗುಣವಾಗಿ ಉಂಟಾಬೇಕು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ
 ನಿಗೂ-ತನಗೂ ಇರುವ

“ತದಿಂಯ”ಪರ್ಮಂತವಾಗಿ ಪರ್ಮವಸಾನವಾಗುವುದು. ತದೀಯರೆಂದರೆ ಭಗವೃಕ್ತರು. ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾಡುವ ಭಕ್ತಿಯು ಕಾರ್ಯತಃ ತೋರುವಾಗ, ಅದು “ಭಾಗವತ ಪ್ರಪತ್ತಿ” ರೂಪವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದಾಗಲೇ ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವುದು ಎಂಬುವುದೇ ಭಗವದ್ಭಾಗವತಾದಿಗಳ ಮತವು ಇದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು

ಬೋಧಾಯನೀಯೇ :—

“ಸರ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಭವೋಯನ್ಮಾದ್ವಿಷ್ಣುಪಾದಾಶ್ರಯೋನರಃ |
ತನ್ಮೂಲತಃ ಕ್ರಿಯಾಸ್ಸರ್ವಾಸ್ಸಫಲಾಸ್ತು ಭವನ್ಮಹಿ ||
ಸಿದ್ಧೇತದೀಯಶೇಷತ್ವೇ ಸರ್ವಾರ್ಥಾಸ್ಸಂಭವನ್ಮಹಿ ||”

ಶಾಂಡಿಲ್ಯಃ :—

ಸಿದ್ಧಿಭರ್ವತಿವಾನೇತಿ ಸಂಶಯೋಚ್ಯುತ ಸೇವಿನಾಂ |
ನಸಂಶಯೋಸ್ತಿ ತದ್ಭಕ್ತಪರಿಚರ್ಮಾರತಾತ್ಮನಾಂ ||

ಶ್ರೀಶುಕಃ :—

ಲಕ್ಷ್ಮೀಭರ್ತುರ್ನರಹರಿತನೋದಾಸದಾಸಸ್ಯದಾಸಃ || (ಭಾಗವತೇ)

ವಾಮನಪುರಾಣೇ .—

ದಾಸೋಹಂವಾಸುದೇವಸ್ಯ, ದೇವದೇವಸ್ಯಶಾರ್ಚಣಃ |
ಯೇನಮಸ್ಮನ್ನಿಸತತಂ, ನಾರಾಯಣಮನಾಮಯಂ ||
ತೇಷಾಂಚಿದಾಸದಾಸೋಹಂ, ಪುನರ್ಜನ್ಮನಿಜನ್ಮನಿ ||

ನಾರದಃ :—

ಜನ್ಮಾನ್ತರಸಹಸ್ರೇಷು, ಯಸ್ಯಸ್ಮಾದ್ಭಕ್ತಿರೀದೃಶೀ |
ದಾಸೋಽಹಂವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಾನಾಂಽತಿಸರ್ವಾರ್ಥಸಾಧಿನೀ |
ಸಯಾತಿ ವಿಷ್ಣುಸಾಯಜ್ಯಂ, ಪುರುಷೋನಾತ್ರಸಂಶಯಃ ||

ಗಚ್ಛತಾಮಾತುಲಕುಲಂ, ಭರತೇನತವಾನಘಃ |
ಶತ್ರುಘ್ನೋ ನಿತ್ಯ ಶತ್ರುಘ್ನೋನೀತಃ ಪ್ರೀತಿಪುರಸ್ಕರಃ || (ರಾಮಾಯಣ)

“ಅಡಿಯಾರ್ಕಳಿತಮ್ಪ್ರವೀರ್ಕವುಂ ಪೆರುವಾರ್ಕಳೇ (ಪೆರಿ. ತಿ 4-4-10)

“ತೋಂಡರ್ಶೇವಡಿಶೇಳುಂ ಶೇರೇಶನ್ನಿಕ್ಕಣವನೇ” (ಪೆರು ತಿ 2-3)

“ಅಡಿಯಾರ್ಕಳ್ ಪಡುತ್ತ ವಿಮರ್ಲ || (ಅಮಲನಾದಪಿರಾನ್)

“ಕಡಲ್ ಮಲ್ಯೆತ್ತಲ ಶಯನತ್ತರೆ ವಾರೈಕೊಂಡಾಡುಂ ನಂಜುಡೈಯರಸ
ರೆಂಗಳ್ ಕುಲದೈವಮೇ (ತಿ ಮೊ 2-6-4)

“ಕಣ್ಣಶೇರೈಯೆಂಬೆರುಮಾನಾತಾಳ್ ತೊಳುವಾರ್ ಕಾಣ್ಣಿನೇನ್ ತಲೈಮೇಲಾರೇ
(ತಿ ಮೊ 7-4-12)

“ಪಾರ್ಕಡಲ್ ಶ್ರೇರ್ನ್ದಪರಮುನೈಪ್ಪಯಿಲುಂ ತಿರುವುಡೈಯಾರ್ ಎಮ್ಮೈ
ಯಾಳುಂಪರಮರೇ (ತಿವಾಯ್ 3-7-1)

ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ “ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಚಾರ” ನಿಷ್ಕರ್ಷವಾದ ತದೀಯ ಶೇಷತ್ವವೇ ನಾತ್ವಿಕರಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೂ, ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೂ, ಆಳ್ವಾರ್ಗಳಿಗೂ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಿಗೂ ಆದರಣೀಯವಾಗಿದ್ದುದೆಂಬುದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವು

“ತವದಾಸ್ಯಸುಖೈಕಸಂಗಿನಾಂ ಭವನೇಸ್ತ್ವಪಿ ಕೇಟಜನ್ಮಮೇ |

(ನೋತ್ರತತ್ತ್ವ 55)

“ತ್ವದ್ವಾಸದಾಸ ಚರಮಾವಧಿ ದಾಸದಾಸ |

ದಾಸಸ್ಯದಾಸ ಇತಿವಾಂಸ್ತರಲೋಕನಾಥ (ಮುಕುಂದಮಾಲ)

“ತ್ವದ್ವಾಸದಾಸ ಗಣನಾಚರಮಾವಧೌಯ |

ಸ್ವದ್ವಾಸತೈಕರಸತ್ವಾವಿರತಾಮಮಾಪ್ತು (ಯತಿ ವಿಂ 16)

ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮಾಶ್ರಮಿಗಳಾದ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ‘ಯಾಮುಂ ವರವರ ಮುನಿಗಳ ತದೀಯಶೇಷತ್ವವು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವು

ಆದ್ದರಿಂದ “ಮತ್ಸಾಯುಜ್ಯಂಚಸರ್ವೇಷಾಂ, ವೈಷ್ಣವಾಚಾರ ಸೇವನಾತ್” ಎಂಬ ಪಾಂಚರಾತ್ರೋಕ್ತ ಭಗವದ್ವಚನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವೈಷ್ಣವ ಶಬ್ದದಿಂದ “ಯೇ ಕಂಠಲಗ್ನ ತುಳಸಿ ಸಳಿನಾಕ್ಷಮಾಲಾ” ಇತ್ಯಾದಿ ಪಾದ್ಯವುರಾಣೋಕ್ತ ಬಾಹ್ಯವಿಶೇಷಣಗಳಿಂದಲೂ, “ಪಿತಾಚರಕ್ಷಕಶೈಷಿ” ಇತ್ಯಾದಿ ಮನುರಾಜಪದತ್ರಯೋಕ್ತ ಭಗವತ್ಸಬಂಧಯುಕ್ತವಾದ ಆಂತರವಾದ ವೀತರಾಗತ್ವದೊಡನೆಯೂ ಕೂಡಿದ ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವ ಏಕಾನ್ತಿ ಪರಮೈಕಾನ್ತಿಗಳಾದ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರನ್ನೂ “ಆಚಾರ” ಶಬ್ದದಿಂದ ಸರ್ವೋಪಾಯ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ “ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನೂ” ಸೇವನ ಶಬ್ದದಿಂದ ತತ್ತ್ವವತ್ತನುಷ್ಠಾನವು ತದೀಯಪರ್ಮಂತವಾಗಿ ಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಭಗವತ್ಸಾಯುಜ್ಯೇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರುಗಳು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿಷ್ಕರ್ಷಾತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಭಗವದತ್ಮಂತ ಪ್ರಿಯಕರವಾಗಿರುವ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಚಾರ ನಿಷ್ಕರ್ಷವು “ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತೀಮಮೈವಾಚ್ಛೇ” ಎಂಬ ರಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನೊಳಗೊಂಡು “ಮತ್ಸಾಯುಜ್ಯಂಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ವೈಷ್ಣವಾಚಾರಸೇವನಾತ್”

ಎಂಬ ಭಗವದ್ವಚನರೀತ್ಯಾ ಭಗವತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಪ್ರಧಾನೋಪಾಯವಾಗಿರುವುದೆಂಬ ವಿಷಯವು ವಿರದವಾಗಿರುವುದು ಈ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಚಾರಾನುಷ್ಠಾನಪರರು “ಅನನ್ತ ವಿಹಗೇಶಾಧ್ಯೈರರ್ಚಿತಃ ಸರ್ವದೇವತೈಃ | ತೇಷಾಮನ್ಯತಮೋಭೂತ್ವಾವೋದತೇ ತತ್ರ ದೇವವತ್ | ದಾಸವತ್ಪುತ್ರವತ್ಸ್ಯ ಮಿತ್ರವದ್ಭಂಧುವತ್ಸದಾ’ ಎಂಬ ಪಾಂಚ ರಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರವಚನವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಯೂ ‘ಸೊಶ್ನುತೇಸರ್ವಾನ್ ಕಾಮಾನ್ ಸಹ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವಿಪಶ್ಚಿತಾಃ” (ತೈ. ಆರ), “ ಸರ್ವದಾದೂರ ವಿಧೈಸ್ತದುಃಖ ಲೇಶಲ ವಾಂಶಕಃ | ಗುಣಾನುಭವಜಪ್ರೀತ್ಯಾ ಕುರ್ವ್ಯಾದ್ವಾಸ್ಯಮಶೇಷತಃ ” (ಹಾರೀತಕೃತ್ರಿ) ಇತ್ಯಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣ ರೀತ್ಯಾ ವರಮುಪದವಾದ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಅನನ್ತವಿಹಗೇಶಾದಿ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳೊಡನೆ ಕಲಿತು ಅಖಂಡವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಭಗವಂತನ ಸರ್ವವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿ ಸುತ್ತಿರುವರು, ಎಂದು ಮೇಲಿನ ಶಾಸ್ತ್ರವಚನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವುದು.

ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರೆ:—

ಶ್ರೀಯುಃಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಪರಮರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರುತಿಶಿರಸಿನಿ ಗೊಡವಾದ ಈ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಚಾರ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯನ್ನು ನಿತ್ಯನೂರಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತರೂ ಅರಿತು ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಿರುಮಂತೆ ಈ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜೀವರು ಗಳೂ ಅರಿತು ತದನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಪರಮೋಪೇಯವಾದ ತನ್ನನ್ನು ಸೇರಿ ನಿತ್ಯಕೈಂಕರ್ಯ ಪರರಾಗಿ ಅಖಂಡಾನುಭವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂಬ ತನ್ನ ಪರಮ ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ತಾನೇ ಗುರುರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಆ ಉಪದೇಶವು ಹೃದ್ಯತ ವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು ಈ ಉಪದೇಶವು ಆಂಧಕಾರಾನ್ವಿತವಾದ ಈ ಲೀಲಾವಿ ಭೂತಿಗೆ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ಒಂದು ಜ್ಞಾನದೀಪವನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿಟ್ಟಂತೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತಿತು.

ವೇದಾನ್ಯಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು “ಶಾಸನಾಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಂ” ಎಂಬ ರೀತಿಯಾಗಿ ಜೀವರುಗಳಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ಕರ್ಮ, ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿಯೋಗಾದಿಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಉಜ್ಜೀವಿಸಲೆಂದು ಎಣಿಸಿದನು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಈ ಮಾರ್ಗಗಳು ಖಿಲವಾಗಿ, ಜನರು ದೇಹಾತ್ಮ ವಿವೇಕಾಂಧರಾಗಿ, ದೋಷಭಾಗಿಗಳಾಗಿ, ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿ ತೊಳಲುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಪರಮಶೇಷಿಯಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದಯಾವಾತ್ಸಲ್ಯಪೂರಿತನಾಗಿ, ಶ್ರೀಯುಃ ಪತಿಯಾದ ತನ್ನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾದಿಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಪ್ರದತ್ತವೇ ಪ್ರಯೋಜನವಾದ್ದರಿಂದ ಕರ್ಮಯೋಗ ಜ್ಞಾನಯೋಗ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಇವರು ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾರ್ಗವು ದೋಷಪೂರಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ಕೃಷ್ಣಾವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಗೀತೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವ ನೆಪದಿಂದ “ಮಾಮೇಕಂ” (ಗೀ. 18-66) ಎಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡು “ತಾನೇ ಸರ್ವಸ್ಮಾತ್ಪರನು” ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶದೀ ಕರಿಸಿ ಗೀತೋಪದೇಶದ ಮೂಲಕ ತತ್ತ್ವಹಿತ ಪುತುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು.

ಈ ಅವತಾರೋಪದೇಶವೂ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಅದು ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ, ತನ್ನ ಪರ, ವ್ಯಾಹ, ವಿಭವ, ಅಂತರ್ರಾಮಿ

ಮತ್ತು ಅರ್ಚಾರೂಪಗಳ ತತ್ತ್ವವು ಜನರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದನ್ನೂ ನೋಡಿ “ಅಂತರ್ಬಹಿಷ್ಠ ತತ್ತ್ವವಂ ವ್ಯಾವ್ಯನಾರಾಯಣಸ್ಥಿತಃ” (ತೈ ನಾ-11) ಎಂಬಂತೆ ತಾನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿ ವಿಭುವಾಗಿರುವವನಾದ್ದರಿಂದ, ಇವರುಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಅನಿಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಸ್ಥಳವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂಬ ತನ್ನ ದಿವ್ಯಾಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ “ಜಂಗಮ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾನಿ ಹೃದಯಾನಿ ಮನೀಷಿಣಾಂ” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ತಾನು ಭಾಗವತರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿ, ಅವರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದನು ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದ ಅನಂತರ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಬಗೆವದ್ವಕ್ತರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಅವರಿಮಿತವಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಭಗವಂತನು ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಪತ್ಯಾ ದಿಗಳನ್ನು ಬಹು ವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದನು ಭಾಗವತೋತ್ತಮರಾದ ಸಾಧುಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ವಾಕ್ಯನಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆಸಿ ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಚಾರ (ಸಂಪ್ರದಾಯ) ವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಿದನು. ಈ ಕಾರಣ ದಿಂದಲೇ ತದೀಯ ಶೇಷತ್ವವೂ, ತದೀಯ ಕೈಂಕರ್ಯವೂ ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯದ ಮಹತ್ವ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸಿ ಈ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಮತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದವು ‘ತದೀಯ’ ಎಂದರೆ ಭಗವದ್ವಕ್ತರೆಂದು ಅರ್ಥ

“ನಿರವೇಕ್ಷಂ ಮುನಿತಾಂತಂ | ನಿರ್ದೈರಂ ಸಮದರ್ಶಿನಂ | ಅನುಪ್ರಚಾಮ್ಯಹಂ ನಿತ್ಯಂ” ಎಂದೂ, “ನಾಥವೋಹೃದಯಂ ಮಹ್ಯಂ | ಸಾಧೂನಾಂ ಹೃದಯಂ ಹೃಹಂ | ಮದನ್ಯಂತೇನಜಾನನ್ತಿ | ನಾಹಂತೇಭ್ಯೋ ಮನಾಗಪಿ” ಎಂದೂ, “ವಶೇಕುರ್ವನ್ತಿ ಮಾಂ ಭಕ್ತಾ | ಸ್ನಪ್ತಿಯಾಸ್ನತ್ಪತಿಯಧಾ” ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಭಗವದ್ವಕ್ತರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಹೇಳಿರುವನು. ಆ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮ ಭಕ್ತರ ಲಕ್ಷಣ ಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ “ವಾಸುದೇವ ಸ್ವರ್ವಮಿತಿ, ಸಮಹಾತ್ಮಾ ಸುದುರ್ಲಭಃ” (ಭ. ಗೀ 7-19) ಎಂದೂ, ಉಣ್ಣುಂಶೋರುಂ ಪರುಗುನೀರ್ತಿನ್ನುಂ ವೆಟ್ರಿಲ್ಯ ಯೆಲ್ಲಾಂ ಕಣ್ಣುನ್” (ತಿ ವಾಯ್. 6-7-1) ಎಂದೂ, “ಯಾವರಾಯ್ ನಿರ್ಕಿನ್ರ ದೆಲ್ಲಾಂ ನೆಡುಮಾಲೆನ್ ರೋರಾದಾರ್ ಕರ್ಕಿನ್ರದೆಶಾಂ ಕಡೈ” (4 ತಿ.ರು) ಎಂದೂ “ಎನ್‌ಕರುತ್ತೈಯರವೀಟ್ರಿರುಂದಾನ್” (ತಿ ವಾಯ್ 8-7-1) ಎಂದೂ “ಉರು ವಮು ವೂರುಯಿರುಮುಡನೇಯಂಡಾನ್” (ತಿ ವಾಯ್.) ಎಂದೂ ಆ ಭಾಗವತೋ ತ್ತಮರಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಸರ್ವಾನ್ತರಾಮಿತ್ವವನ್ನೂ, ತನ್ನ ಸರ್ವಕಾರಣತ್ವವನ್ನೂ ಅವರ ಬಾಯಿಂದಲೇ ಹೇಳಿಸಿಯೂ ; “ಜ್ಞಾನೀತ್ವಾಶ್ಚೈವಮೇಮತಂ” (ಭ ಗೀ. 7-18) ಎಂದು ಆ ಭಾಗವತೋತ್ತಮರೇ ತನ್ನ ಆತ್ಮವೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅವರೇ ತನಗೆ ಧಾರಕ ರೆಂಬ ಭಾವವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಆ ಭಾಗವತೋತ್ತಮರಿಗೆ ತಾನು ಪರತಂತ್ರನೆಂಬ ಭಾವವನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿಡಿದನು

ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ “ಕಾಸಾರಸಂಯಮಮುಖಾಃ ಕಮಲಾಸಹಾಯಾಃ ಭಕ್ತಾಃ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಪದವೀನಿಯತಾ ಮಹಾನ್ತಾಃ” (ದಿವ್ಯಸೂರಿ ಚರಿತ್ರೆ) ಎಂದೂ “ಭಕ್ತಾನೇಕ ಪರಾಂ ಕುಶಾದಿಪುರುಷಾನ್” ಎಂದೂ, “ಯಸ್ಯಾಭವನ್ನವಯವಾ ಇವಪುರತ್ರಂತ್ಯಾತ್” ಇತ್ಯಾದಿ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಪರಾಂಕುಶ ಪರಕಾಲಾದಿ ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನು ತನಗೆ ಅವಯವಗಳೆಂಬ ಭಾವವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶರಣೋಪರ ದಿವ್ಯ ನಾಮವನ್ನೇ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳಿಗೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ನಿರೂಪಕವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅದರಿಂದ ಸರ್ವಶೇಷಿಯಾದ ತನಗೆ ಆ ಶರಣೋಪನೇ ಪತಿಯು, ಎಂದರೆ ತಾನು ಭಕ್ತ ಪರಾಧೀನನು, ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಸಕಲ ಮತಸ್ಥರಿಗೂ ಏಕಕಂಠವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದನು.

ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ಅನನ್ತ ವಿಹಗೇಶಾದಿ ಅಂತರಂಗ ಭಕ್ತರನೇಕರಿದ್ದರೂ, ಪರಮ ಭಾಗವತೋತ್ತಮರಾದ ಶರಣೋಪ (ಎಂದರೆ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್) ರಲ್ಲಿ ತಮಗಿರುವ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ ಪಾರವಶ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಪಾದಗಳಿಗೆ ಅವರ ನಾಮವನ್ನೇ ನಿರೂಪಕ ವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕವಾಗಿ ಆ ಆಳ್ವಾರ್ಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗಿರುವ ನಿರತಿಶಯಾಭಿಮಾನ ವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶ ಪಡಿಸಿದನು.

ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಚಾರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಶರಣೋಪ (ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್) ರವರಿಗೆ ಮಧುರಕವಿ, ನಾಥಮುನಿಗಳಾದಿಯಾದ ಅಂತರಂಗ ಪಾದಾಶ್ರಿತರುಗಳಿದ್ದರೂ ಶರಣೋಪರ ಶ್ರೀಪಾದಗಳಿಗೆ “ರಾಮಾನುಶನ್” ಎಂಬ ತಿರುನಾಮವನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ “ಮಮಮದ್ಭಕ್ತಭಕ್ತೇಷು ಪ್ರೀತಿರಭ್ಯಧಿಕಾವೇತ್” ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು “ಇರುಪ್ಪಿಡಂ ವೈಕುನ್ಠಂ ವೇಂಗಡಂ” ಎಂಬ ಪಾಶುರದಿಂದ ಪ್ರಚಾರ ಪಡಿಸಿ ಶ್ರೀ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸರ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವಾಚಾರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅವರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿಯೂ, ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಿಯೂ, ಉಭಯ ವಿಭೂತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ದಯೆಪಾಲಿಸಿ, ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯ ದಿಂದ ಆ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ‘ರಾಮಾನುಜದರ್ಶನಂ’ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ತಾನು ಸುಪ್ರೀತನಾದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೂ ತೃಪ್ತನಾಗದೆ ಅವರ ಮಹಾತ್ಮ್ಯವು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೂ, ತನಗೆ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೀತ್ಯಾತಿಶಯದ ಮಹಾತ್ಮ್ಯದಿಂದಲೂ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜರನ್ನೇ ತನಗೆ ಗುರುವನ್ನಾಗಿ ಎಣಿಸಿ ತಾನು ಅವರಿಗೆ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ “ವೈಷ್ಣವನಂಬಿ” ಎಂಬ ದಾಸ್ಯ ನಾಮವನ್ನು ಅವರಿಂದ ಪಡೆದು “ರಾಮಾನುಶನೈಯುಡೈಯೋಂ”, ಎಂದರೆ ಆ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯ

ರನ್ನು ಗುರುವನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದನು ಎಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂತೋಷಿಸಿದ ವಿಷಯವು
“ಗುರುಪರಂಪ್ರಭಾವಂ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವುದು

ಭಗವಂತನ ಶ್ರೀಪಾದಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀ ಶರಣೋಪಾಳ್ವಾರ್ ನಾಮವನ್ನೂ ಮತ್ತು
ಶ್ರೀ ತರಣೋಪಾಳ್ವಾರ್ ಪಾದಪದ್ಮಗಳಿಗೆ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜರ ನಾಮವನ್ನೂ
ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ನಂತರ, ಮಲಿನವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯಾ
ಚಾರವನ್ನು ಪುನರುದ್ಧರಣ ಮಾಡುವ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಆ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಚಾರವಾದ
“ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜ ದರ್ಶನ” ವನ್ನು ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಅಪರಾಂತರ
ರಾದ ‘ಶ್ರೀ ಮಣಿವಾಳ ಮಾಮುನಿಗಳವರಿಂದ ಪುನರುದ್ಧರವಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ
ದನು ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ತ್ರಿದಂಡಪವಿತ್ರಗಳಂತೆ ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಅನು
ಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೂರತ್ತಾಳ್ವಾನ್ ಮತ್ತು ಅಂಡಾನ್ ಇವರುಗಳು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅನು
ಆ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ “ಆರ್ದ್ರಪ್ರಬಂಧ”ದ
ಮೂಲಕ ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ “ಯತೀಂದ್ರ
ಪ್ರವಣಂ” ಎಂಬ ತಿರುನಾಮವನ್ನು ಪಡೆದ ಶ್ರೀಮದ್ವರವರಮುನಿ (ಮಣಿವಾಳಮಾ
ಮುನಿ) ಗಳ ತಿರುನಾಮವೇ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಶ್ರೀಪಾದಪದ್ಮಗಳಿಗೆ
ನಿರೂಪಕವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದನು

“ಮಮಮದ್ಭಕ್ತ ಭಕ್ತೇಷು ಪ್ರೀತಿರತ್ಯಧಿಕಾಭವೇತ್” ಎಂಬ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ
ಸೂಕ್ತಿಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯ
ರನ್ನು ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದಂತೆ ಶ್ರೀಮದ್ವರವರಮುನಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ತನಗಿರುವ ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯಗಳಿಂದ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನು ತಿರು
ವಾಯ್‌ಮೊಳಿಯ ಈಡುಮುಪ್ಪಿತ್ತಾರಾಯಿರದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ
ತನ್ನ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮದ್ವರವರಮುನಿಗಳಿಂದ ಹೇಳಿಸಿ ಆ ಕಾಲಕ್ಷೇಪದ ಶಾತ್ರು
ಮುರೈಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಸ್ವತಃ” ಆ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸುಂದರ ಬಾಲಕನಾಗಿ
ತೋರಿ “ಶ್ರೀಶೈಲೇಶ ದಯಾವಾತ್ರಂ! ಧೀಭಕ್ತ್ಯಾದಿ ಗುಣಾರ್ಣವಂ|| ಯತೀಂದ್ರ
ಪ್ರವಣಂ ವಂದೇ! ರಮ್ಯಜಾ ಮಾತರಂ ಮುನಿಂ” ಎಂಬ ಶ್ರೀಮದ್ವರ ವರಮುನಿಗಳ
ತನಿಯನನ್ನು ತಾನೇ ಅನುಸಂಧಿಸಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯ ವ್ರತಿಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದಾಗಿ
‘ಯತೀಂದ್ರ ಪ್ರವಣ ಪ್ರಭಾವಂ’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ತಾನು ಅಲ್ಲಿ ಅನು
ಸಂಧಿಸಿದುದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮ, ತಿರುಮಾಲಿರಂತೊಲೈ, ತಿರುಪತಿ ಮುಂತಾದ
ಇತರ ದಿವ್ಯದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಆತನಿಯನ್‌ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ತನ್ನ ಅಂತರಂಗ ಭಕ್ತರುಗಳಿಗೆ
ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಿದನು. ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಪರಂಪರಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಅನು
ಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಚಾರ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನುರಿತು ಶಿಷ್ಯಾಗ್ರಗಣ್ಯ

ರಾದ ಯತೀಂದ್ರದ್ರಾವಣರ ವೈಭವವನ್ನು ತನ್ನ ಭಕ್ತರು ತಿಳಿದು ಅವರಲ್ಲಿ ಆದರಾತಿ ಶಯವನ್ನು ತೋರಿ, ಅವರ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರವಾದ ‘ಓಮ್ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿ “ಶ್ರೀಶೈಲೇಶ ದಯಾಪಾತ್ರಂ” ಎಂಬ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರವನ್ನೂ ತಾನೇ ಸ್ತೋತ್ರರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು ಮತ್ತು ವೇದಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಆದಿಯಲ್ಲಿ “ಓಮ್” ಎಂಬ ಪ್ರಣವವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವಂತೆ ದ್ರಾವಿಡ ವೇದಪಾರಾಯಣಗಳ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಈ “ಶ್ರೀಶೈಲೇಶ ದಯಾಪಾತ್ರಂ” ಎಂಬ ಸ್ತೋತ್ರರೂಪವಾದ ಪಾಶುರವನ್ನು ಸರ್ವರೂ ಅನುಸಂಧಿಸುವಂತೆ ಕಟ್ಟಳೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಟ್ಟನು.

“ಇಯಲೆ ಶಾಟು” ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ “ನನ್ರುಂ ತಿರುವುಡೈಯೋಂ ನಾನಿಲ ತ್ತಿಲೆ ವುಯಿರಕ್ಕುಂ | ಒನ್ರುಂಕುರೈಯಿಲ್ಲೆಯೋದಿನೋಂ | ಕುನ್ರುಂ ಎಡುತ್ತಾನ್ ಅಡಿಶೇರಿರಾಮಾನುಶನ್ | ತಾಳ್ ಪಿಡಿತ್ತಾರೈಪ್ಪಿಡಿತ್ತಾರೈಪ್ಪಟ್ರಿ” (ಪಿಳ್ಳೈಯುರಂಗವಲ್ಲಿ ದಾಸರ್ ಅರುಳಿಚ್ಚಿದತನಿಯನ್) ಎಂದರೆ—ಗೋವರ್ಧನೋದ್ಧಾರಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಾಶ್ರಿತರಾದ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಪಾದಸೇವಕರ ಸೇವಕರನ್ನು ಅಶ್ರಯಿ ಸುವ ದಾಸ್ಯಸಂಪತ್ತು ನಮಗೆ ಲಭಿಸಿತು. ಇದನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದವು—ಎಂಬ ಪಾಶುರದ ರೀತ್ಯಾ “ತ್ವದ್ವಾಸದಾಸ ಚರಮಾವಧಿ ದಾಸದಾಸ | ದಾಸಸ್ಯದಾಸ ಇತಿಮಾಂಸ್ಮರ ಲೋಕ ನಾಥ” ಎಂಬ ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ದಾಸ್ಯರೂಪವಾದ ಈ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಚಾರವು ಪರಂ ಪರಾನುಗತವಾಗಿ (ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ) ನಮಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವುದು

ಈ “ಕುನ್ರುಮೆಡುತ್ತಾನಡಿಶೇರಿ” ಎಂಬ ಪಾಶುರವು ಪಿಳ್ಳೈಯುರಂಗಾವಿಲ್ಲಿ ದಾಸರು ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಸಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಪಾಶುರವಾದಾಗ್ಯೂ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಅವರಾವತಾರವಾಗಿ, ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜ ದರ್ಶನ ಪ್ರವರ್ತಕರಾಗಿ, ಭಗವದ್ವಿಶೇಷ ಕಲಾಕ್ಷ ಪಾತ್ರರಾಗಿ, ಶ್ರೀರಂಗನಾಥ ದೇವರಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಣವಾಳಮಾಮುನಿಗಳ ಪರಂತವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುವುದೆಂದು ಈ ದರ್ಶನಸ್ಥಾಪಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುವರು. ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಚರಣವದಚಿತ್ತರತಂತ್ರರಾಗಿ “ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಂಘ್ರಿ ಜಲಜದ್ವಯ ನಿತ್ಯ ಸೇವಾ ಪ್ರೇಮಾವಿಲಾಶಯ ಪರಾಂಕುಶ ಪಾದಭಕ್ತಂ” (ಯತಿ. ವಿಂ. 1) ಎಂದು ಆರಂಭಿಸಿ “ಯತಿರಾಜ ದಯಾಂಬುರಾಶೇ ಅನನ್ಯ ಶರಣೋಭವತೀತಿಮತ್ವಾ” (ಯತಿ. ವಿಂ. 20) ಎಂದೂ “ಎಂದೈ ತಿರುವಾಯ್ ಮೊಳಿಪ್ಪಿಳ್ಳೈಯಿನ್ನರುಳಾಲ್, ವಂದ ಉಪದೇಶ ಮಾರ್ಗತ್ತೈ ಚ್ಚಿಂತೈಶೈಯ್ದು | ಪಿನ್ನವರಂ ಕರ್ಕ ಉಪದೇಶ ಮಾಯ್ ಪೇಶುಕಿನ್ನೇನ್” (ಉ. ರ. ಮಾ. 1) ಎಂದು ಆರಂಭಿಸಿ “ಇಂದ ಉಪದೇಶ

ರತ್ನಿನಮಾಲ್ಯೈ ತನ್ನೈ, ಶಿಂದೈತ್ತನ್ನಿಲ್ ನಾಳುಂ ಶಿನ್ನಿಪ್ಪಾರ್—ಎಂದ ಯತಿರಾಜರಿನ್ನ, ರುಳುಕ್ಕೈನ್ನಮಿಲ ಕ್ಕಾಕ್ಕಿಚ್ಚಡಿರಾಕಮಾಳ್ಳಿಡುವಾರ್ತಾಂ” ಎಂದೂ “ವಾಳಿಯತಿರಾಶನ್, ವಾಳಿಯತಿರಾಶನ್, ವಾಳಿಯತಿರಾಶನೆನ್ನು ವಾಳ್ಳುವಾರ್—ವಾಳಿಯೆನವಾಳ್ಳುವಾರ್—ವಾಳಿಯೆನವಾಳ್ಳುವಾರ್—ತಾಳಿಣೈಯಿಲ್ ವಾಳ್ಳುವಾರ್ ವಿಣ್ಣೋರ್ತಲೈ (ಆರಿ, ಪು) ಎಂದು ಆರಂಭಿಸಿ “ತಂದೈನಟ್ರಾಯ್ ತಾರಂ ತನಯರ್ ಪೆರುಶೆಲ್ವಂ ಎನ್ನೆನುಕ್ಕುನೀಯೇ ಯತಿರಾಶಾ” (ಆರಿ, ಪು) ಎಂದೂ, “ಇಂದ ಉಯಿರ್ಕ್ಕೆಲ್ಲಾಂ ಪುರುವಂ ನೀಯೇ ಯತಿರಾಶಾ|| ನಿಲ್ಲನಮಂಡೋ ವೆನ್ನೆಂಜು (ಆರಿ, 8) ಎಂದೂ, “ತೆನ್ನರಂಗರ್ ತಮ ಕ್ಕಾಮೋ, ದೇವಿಯಾರ್ ಕಟ್ಟಾಮೋ, ಶೇನೈಯಾರ್ ಕೋನ್ ಮುದಲಾನ ಶೂರಿಯೂ ರ್ ಕಟ್ಟಾಮೋ—ಮನ್ನಿಯಾಶೀರ್ ಮಾರನ್ ಆರುಳ್ ಮಾರಿ ತನಕ್ಕಾಮೋ—ಮುಟ್ಟು ಮುಳ್ಳು ದೇಶಿಕರ್ ಕಳ್ ತಂಗಳುಕ್ಕಾಮೋ—ಎನ್ನಡೈಯ ಪಿಳ್ಳೈಪೊರುಕ್ಕು ಯಾವರುಕ್ಕುಂ ಮುಡಿಯುಂ—ಯತಿರಾಶಾ | ಉನೆಕ್ಕಿನಿಯಾನೊರುವನು ಕ್ಕಾಕೇನ್—ಉನ್ನರುಳಾ ಲೆನಕ್ಕು ಶಿಂದನೈಯುಂ ಉಂಡಾಕ್ಕಿ ಒಳಿವಿತುಂಬು ಲಡಿಯೇನೈಯೊರುಪಡತ್ತು ಲಿಶೈನ್ನೇನ್” (ಆರಿ, 26) ಎಂದೂ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಮುಖೇನ ಇದೇ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಚಾರ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯನ್ನು ರಾಮಾನುಜ ದರ್ಶನಸ್ಥರಿಗೆಲ್ಲಾ ವಿಶದವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಣ ವಾಳಮಾಮುನಿಗಳು ಉಪದೇಶಿಸಿರುವುದರಿಂದ “ಕುನ್ರಮೆಡುತ್ತಾನಡಿಶೇರಿ ಇರಾಮಾ ನುತನ್” ಎಂಬ ಪಾಶುರವು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಮಣವಾಳ ಮಾಮುನಿ ಗಳವರೆಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುವುದೇ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪರಂಪರಾನುಗತವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತವು

ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಮಣವಾಳ ಮಾಮುನಿಗಳವರು ಮಾಡಿರುವ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಉಪಕಾರಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ—ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ ರಹಸ್ಯತ್ರಯ, ತತ್ತತ್ತತ್ರಯ, ಶ್ರೀಮತನ ಭೂಷಣ, ಆಚಾರ್ಯಪ್ರದಯ, ಜ್ಞಾನಸಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಮೇಯಸಾರಗಳೆಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು “ತಿರುವೆಲ್ಲಾಂಡಿ” ನಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ “ಶೆನ್ನಿಯೋಂಗು” ಎಂಬ ವರೆಗೂ ಇರುವ “ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರ್ ತಿರಮೋಳಿ” ಯ ನಲವತ್ತು (40) ಪಾಶುರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ “ಪೆರಿಯವಾಚ್ಚಾನ್ ಪಿಳ್ಳೈ” ಯವರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಿದ್ದು ಲುಪ್ತವಾಗಿಹೋಗಿದ್ದ ಉಳಿದ ನಾನೂರು (400) ಪಾಶುರಗಳಿಗೆ ಮಣವಾಳಮಾಮುನಿಗಳು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿರುವರು “ಪ್ರಪನ್ನಗಾಯತ್ರಿ” ಯೆಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ “ಇರಾಮಾನುಶ ನೂಟ್ರಂ ದಾದಿ” ಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು “ದೀರ್ಘರಣಾಗತಿ” ಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ “ತಿರುವಾಯ್ ಮೋಳಿ” ಯ ಈಡಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ “ಪ್ರಮಾಣತ್ತಿರಟ್ಟು” ಎಂಬ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾರತಮವಾದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರಿಂದ ಈ ವರ್ತನದಲ್ಲಿ ಆನಕ್ಕ ರಾದವರಿಗೆ “ನಾಲಾಯಿರ ದಿವ್ಯ ಪ್ರಬಂಧ” ದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ರಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ

ಮಾಡಿರುವರು. ಭಗವದ್ಗೀತೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಒಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು ಈ ರೀತಿಯಾದ ಮಹೋಪಕಾರಗಳಿಂದ ಪ್ರಮಾಣ ಪರತಂತ್ರರಾದಮಗೆ ಶ್ರೀ ಮಣವಾಳಮಾಮುನಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಯುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣಗಳಿವೆ.

ಈ ಮಣವಾಳಮಾಮುನಿಗಳೇ ತತ್ಸಮಕಾಲೀನರಲ್ಲಿ ಸದಾಚಾರ್ಯೋತ್ತಮರೆಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಆಚಾರ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳು ಅನೇಕವಾಗಿರುವುವು.

ನಿರದಧಿ ನಿಗಮಾನ್ತ ವಿದ್ಯಾನಿಷದ್ಯಾನವದ್ಯಾಶಯಾನ್ |

ಯತಿಪತಿಪದಪದ್ಮ ಬಂಧಾನುಬಂದಾನು ಸಂಧಾಯಿನಃ |

ವರವರಮುನಿವರ್ಮ ಸಂಬಂಧಿ ಸಂಬಂಧಿ ಸಂಬಂಧಿನಃ |

ಪ್ರತಿದಿನ ಮನುಭೂಯ ಭೂಯೋನುಭೂಯಾಸಮಾಯಾಸಭೂಃ ||

(ವರ-ವರ-ಮು-ಶ 101)

ಮಣವಾಳಮಾಮುನಿವನ್ ಪೊನ್ನಡಿಯಾಂ ಶಿಂಗಮಲ ಪೊನ್ನದುಕಳ್ಳಿ |

ಉನ್ನಿ ಚ್ಚಿರತ್ತಾಲೇ ತಿಂಡುವೆಡಪ್ಪಾದುಡೈಯವೇದಿಯರ್ ಕೋನ್ |

ಪಾದತ್ತೈಯುಣನ್ದು ಪಣೆನ್ದು ||

ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣರೀತ್ಯಾ ಮಣವಾಳಮಾಮುನಿಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ಕರತಲಾಮಲಕ ವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಇಲ್ಲ.

ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲಾನಂತರ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಆಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರೆಯು ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿ ನಡೆದುಬಂದು ಅನಂತರ ತೆನ್ನಲೈ, ವಡಕಲೈಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಾದುವು “ತೆನ್ನಲೈ” ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಮಣವಾಳಮಾಮುನಿಗಳೂ “ವಡಕಲೈ” ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಗಮಾನ್ತ ದೇಶಿಕರವರೂ ಪ್ರಧಾನ ಆಚಾರ್ಯರಾಗಿ ನಿಂತು ಈ ವರಿವಿಗೂ ಈ ಎರಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೂ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿರುವುವು. ಈ ಎರಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭೇದದಿಂದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಂಡು ಬಂದಾಗ್ಯೂ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾನುಜ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವುದು.

ಶ್ರೀಮದ್ವರವರಮುನಿಗಳಂತೆಯೇ ವಡಗಲೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಿಗಮಾನ್ತ ದೇಶಿಕರು ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ

ಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿದರು. ಇವರು ಘಂಟಾ ವತಾರರೆಂದು ವ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿ ವೇದಾನ್ತ ಮತ್ತು ರಾಮಾನುಜ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು, ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಂತೆಯೇ ಇತರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಬಹುಮುಖವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿ “ಸರ್ವತಂತ್ರಸ್ವತಂತ್ರ”ರೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದರು. ಮೂವತ್ತೆರಡು ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರ ಶಿಷ್ಯಪ್ರಶಿಷ್ಯರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಇನ್ನೂ ಇವರು ರಚಿಸಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾತಗಳಾಗಿರುವುವು. ಇವರ ಕೀರ್ತಿಯು ದಿಗಂತಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿದ್ದು ಈಗಲೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯಲ್ಲಿರುವುದು.

ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ

ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಭವಿಷ್ಯ ಅವತಾರ ಮತ್ತು ಅವರ ವೈಭವ ಮತ್ತು ಭಾಗವತ ನಿಷ್ಠೆಯ ವಿಷಯಗಳು :—

ಆಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರಾಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಪಾರತತ್ಯ, ಕೈಂಕರ್ಯಾದಿ ರೂಪವಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಚಾರಕ್ಕೆ “ದ್ರವಿಡೋಪನಿಷತ್ತು”ಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ “ನಾ ಲಾಯಿರ ದಿವ್ಯ ವ್ರಬಂಧವೂ, ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ವೇದಾನ್ತಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಮುಖ್ಯ ತಳಹದಿಗಳಾಗಿವೆ ವಸ್ತುತಃ ಈ ಉಭಯವೇದಾನ್ತಗಳೂ ಒಂದೇ ಆದಾಗ್ಯೂ “ದ್ರವಿಡೋಪನಿಷತ್ತು” ವೇದಾನ್ತಸಾರವನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಮಂದಮತಿಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಸುಲಭಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯ ಜಾತಿಗಳ ಪುರಷರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಧಿಕಾರವಿರುವ ವೇದದಂತಲ್ಲದೆ ಸ್ತ್ರೀ ಶೂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೂ ಈ ದ್ರವಿಡವೇದಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ವಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರತಿಪಾದಕವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವಾದುದರಿಂದಲೂ ಈ ದ್ರವಿಡೋಪನಿಷತ್ತಿಗೆ ವೇದಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್‌ರವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಮಧುರಕವಿಯಾಳ್ವಾರ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅರ್ಧಸಹಿತವಾಗಿ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿ ತನ್ನಿಷ್ಠರಾದವರಿಗೆ ಅದೇ ಜನ್ಮದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷವು ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತಿತ್ತೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿಯೂ ಇದೆ

“ಅರಿಯಕಟ್ಟುವಲಾ ರ್ ವೈಟ್ಪಣಪರ್” (ತಿ ಮಾಯ್ 5-5-11) ಎಂದು ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರು ಪರಮ ಭಾಗವತೋತ್ತಮರಾದ ವೈಷ್ಣವರೆಂದು ಎಂದರೆ—“ಅರ್ಧಪಂಚಕತ್ವಜ್ಞಾನ ಮಹಾಭಾಗವತಾಸ್ಮೃತಾಃ” ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಕ್ಯದಂತೆ ಅರ್ಧಪಂಚಕ ಜ್ಞಾನಪ್ರದವಾದ ಈ ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರು ಪರಮಪದವಿವಶ್ಯವಿರುವ ನಿತ್ಯಸಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾನರೆಂದು ನಮ್ಮ ಪೂವಾಚಾರ್ಯರುಗಳು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿರುವರು.

ಭಗವದ್ಭಕ್ತ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಶ್ರೀ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ ತಮ್ಮ “ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿ” ಪ್ರಬಂಧದ ಮೂಲಕ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ

ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಈ ಕಲಿಯುಗದ ಪ್ರಬಲ್ಯದಿಂದ ಲೋಕವು ನಾಶವಾಗುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕಂಡು ವ್ಯಾಕುಲಚಿತ್ತರಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮುಂದೆ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ (4000) ವರ್ಷಗಳನಂತರ ಸಂಭವಿಸುವ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಅವತಾರ ವಿಶೇಷದ ಸಂಗತಿಯೂ ಮತ್ತು ಆ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಕಿಲಿವುರುಷನ ಶಕ್ತಿಯು ನಾಶವಾಗಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ಜನಸಮೂಹವು ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಭಕ್ತರಾಗಿ ಅವರ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ವಿಷಯವೂ ಮತ್ತು ಕಲಿಯ ಪ್ರಭಾವವು ನಾಶವಾಗಿ ಕೃತಯುಗದಂತಾಗುವುದೆಂಬ ವಿಷಯವೂ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಯಿತೆಂದೂ, ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿಯ ಐದನೆಯ ಶತಕದಲ್ಲಿ “ಕಲಿಯುಂಕೆಡುಂ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳೀನ್” (ತಿ ವಾಯ್ 5-2-1) ಎಂಬ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವರು.

ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ‘ನಾಥಮುನಿಗಳು’ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರು ಭವಿಷ್ಯದವತಾರವಾದ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಅವತಾರದ ವಿಷಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ತಾವು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನನಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ‘ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ’ ಅರ್ಚಾವಿಗ್ರಹವೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಅದನ್ನು ನಾಥಮುನಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಆ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರಾ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ಆ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರಾ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾಥಮುನಿಗಳು, ಉಯ್ಯಕ್ಕೊಂಡಾರ್, ಮಣಿಕ್ಕಾಲ್‌ನಂಬಿ, ಆಳವಂದಾರ್ ಮತ್ತು ತಿರುಕ್ಕೋಟ್ಟಿಯೂರ್ ನಂಬಿಗಳು ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಆರಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು, ತಮ್ಮ ಅವತಾರಾನಂತರ, ತಿರುಕ್ಕೋಟ್ಟಿಯೂರ್ ನಂಬಿಗಳ ಮನೆಗೆ ಬಿಜಯಮಾಡಿದಾಗ ಆ ವಿಗ್ರಹವು ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಯಿತೆಂದು ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ.

ಆ “ಪೋಲಿಹ ಪೋಲಿಹ” ಎಂಬ ಐದನೆ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ವರೂ ತಮ್ಮ ಕಾಲಾನಂತರ ಅವತರಿಸುವ, ಕಲಿದ್ದುಂಸಕ್ಕೇಕಾರಣರಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಸಮುದಾಯ ವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಶ್ರಯಣ ಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಾಗ್ರಗಣ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಮಧುರಕವಿಯಾಳ್ವಾರ್ನನ್ನೂ, ಅವರಂತೆಯೇ ತಚ್ಚರಣಶರಣರಾದ ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರ್ ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರ್ ಮತ್ತು ತಿರುಮಂಗೈಯಾಳ್ವಾರ್ವರೂಗಳ ಕಾಲದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ, ತಮ್ಮಿಂದ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾಥ ಮುನಿಗಳು, ಆಳವಂದಾರ್ ಇವರುಗಳ ಕಾಲದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ,

ಶ್ರೀಮಧುರಕಪಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯತಮರಾದ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಪಾದಗಳಿಗೆ “ರಾಮಾನುಜನ್” ಎಂದೇ ನಿರೂಪಕವಾಗುವಂತೆ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಸಂಪತ್ತಮೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ, ತಚ್ಛಿಷ್ಯ ಶಿಷ್ಯಸಂಬಂಧಿಗಳಿಂದ ದುಂಟಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಸಂಪತ್ತಮೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿದರು ಹೀಗೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲದಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ಅವತಾರ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಸಂಪತ್ತಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತಾಪೂ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಆಗ ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಆ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೂ ಸೇರಿ ಮಂಗಳಾಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡುವ ನೆಪದಿಂದ

“ಪೋಲಿಹ ಪೋಲಿಹ ಪೋಲಿಹ ಪೋಯಿಟ್ಟು ವಲ್ಲುಯಿರ್ ಚ್ಚಾಪಂ|

ನಲಿಯುಂ ನರಕಮಃನೈನ್ನನ ಮನುಕ್ಕುನಿಯಾದೊನ್ನಮಿಲ್ಲೈ ||

ಕಲಿಯುಂ ಕೆಡುಂ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಿನ್ ಕಡಲ್‌ವಣ್ಣನ್ ಪೂತಂಗಳ್ ಮಣ್ಣೇಲ್|

ಮಲಿಯಪ್ಪುಗುನ್ದಿ ಶೈಪ್ಪಾಡಿಯಾಡಿ ಯೂಳಿದರಕ್ಕಂಡೋಮ್ ||

(ತಿವಾಯ್ 5-2-1)

ಎಂದರೆ—ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಭಾಗವತರನೇಕರು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅವತರಿಸಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಹಾಡಿ, ಹಾಡಿ, ನಲಿದಾಡಿ, ನರ್ತಿಸಿ ಕಲಿಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ಅವಿದ್ಯಾರೂಪವಾದ ಮಹಾ ಪಾಪವು ನಾಶವಾಯಿತು ನರಕಗಳು ಬರಿದಾದವು. ಯಮನಿಗೆ ಇನ್ನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಹಾಡತೊಡಗಿದನು

ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಭವಿಷ್ಯದವತಾರ ಎಷಯವನ್ನು ಶ್ರೀನಮ್ಮಾಳ್ವಾರರು ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಭಗವತ್ಪಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಭಗವಂತನ ಆರನೆಯ ಅವತಾರವಾದ ‘ಆಚಾರ್ಯಾವತಾರ’ವೇ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪಾಪರವನ್ನು ಹಾಡಿದರು

ಶ್ರೀಪಾಂಚರಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿರುವನು.—

“ಮಮ ಸ್ವರೂಪಂ ಸರ್ವಸ್ಮಾತ್ | ಪರಸ್ಯ ಜಗದೀಶಿತುಃ|

ಷಡ್ವಿಧಂ ಪರಿಪೂರ್ಣಂತತ್ | ಸೇನೇಶ ಪರಿಪರೈತೇ|

ಪರತ್ವಂ ಪೂಹವಿಭವಾ| ವಂತರ್ಯಾಮಿತ್ವ ಮೇವಚ|

ಅರ್ಚಾಽಽಚಾರ್ಯಾವತಾರಾದ್ವಿ| ಪಾಡ್ವಿಧ್ಯಂಮೇ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ|

ಪೂರ್ವಸ್ತಾದಪಿ ಪೂರ್ವಸ್ತಾತ್ ಸುಲಭೋಹ್ಯುತ್ಪರೋತ್ತರಃ |

ತೇಷ್ವಾಚಾರ್ಯಾವತರಣೇ | ಕಾರುಣ್ಯಂ ಪರಿಪೂರಿತಂ |

ಜ್ಞಾನಾದಿಗುಣ ತಸ್ತತ್ರ | ವಿಶೇಷಾಧೀಷ್ಟಿತರ್ಭವೇತ್ |

ಆಸನ್ನತ್ವಾದ್ವಯಾ ಲುತ್ಪಾತೇ | ಜ್ಞಾನಿತ್ವಾದ್ಗುರು ಭಾವತಃ |

ಚರಮಸ್ಯಾವತಾರಸ್ಯ | ಗುರುರೂಪೇಣ ಮೇನದಾ |

ಪ್ರಾವೃತ್ತ್ಯ ಪ್ರಾಪಕತ್ವೇದೇ | ಸ್ವನಿಷ್ಠೇನ ಗುಣಾನ್ವಿತೇ |

ತಸ್ಮಾತ್ತತ್ವಾದಯುಗಳಂ | ಶರಣಂ ಮೋಕ್ಷಕಾಂಕ್ಷಿಣಾಂ || (ಸಾತ್ವಿಕಸಂಹಿತೆ)

ಎಂದು ಭಗವಂತನೇ ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯಾವತಾರ ವೈಭವವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿರುತ್ತಾನೆ

ಆಚಾರ್ಯಾವತರಣೇ ಕಾರುಣ್ಯಂ ಪರಿಪೂರಿತಂ |

ತಸ್ಮಾತ್ತತ್ವಾದಯುಗಳಂ ಶರಣಂ ಮೋಕ್ಷಕಾಂಕ್ಷಿಣಾಂ ||

ಎಂಬ ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕದ ವಾಕ್ಯಗಳು ಸರ್ವರಿಗೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿರುವುದು.

ಇದೇ ಪಾಂಚರಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು

ಮದ್ಯಕ್ತಾ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಾಯೇ | ಭವಿಷ್ಯಂತಿಕಲಾಯುಗೇ |

ತ್ರಿದಂಡಿನೋಭಿಮಾನಾನ್ಮೇ | ತೇಸರ್ವೇ ಗುರುರೂಪಿಣಃ || (ಪಾಂಚರಾತ್ರ)

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು “ಯಾದವಗಿರಿ ಮಹಾತ್ಮ”ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ

ಅನನ್ತಃ ಪ್ರಥಮಂ ರೂಪಂ | ಲಕ್ಷ್ಮಣಶ್ಚತತಃ ಪರಃ |

ಬಲಭದ್ರಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು | ಕಲಾಕಶ್ಚಿದ್ವಿಷ್ಣುತಿ ||

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಅವತಾರ ವಿಷಯವು ಬಹು ಪೂರ್ವದಲ್ಲೇ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ

ತದ್ವಿಜ್ಞಾನಾರ್ಥಂಸಗುರುಮೇವಾಭಿಗಚ್ಛೇತ್ಸಮಿತ್ಯಾಣಿಃ

ಶೋಶ್ರಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠಂ (ಮುಂ ೮ 1-2-12)

“ಆಚಾರ್ಯದೇವೋಭವ” “ದೇವಮಿದಾಚಾರ್ಯಮುಪಾಸೀತ” “ಗುರುರೇವ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ” “ಆಚಾರ್ಯಸ್ಯ ಹರಿಃಸಾಕ್ಷಾತ್ ಚರರೂಪಿನ ಸಂಶಯಃ” ಇತ್ಯಾದಿ ಸದಾಚಾರ್ಯ ವೈಭವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶ್ರುತಿ, ಸ್ಮೃತಿತಿಚಾಸ ಪುರಾಣಾದಿ ವಾಕ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ “ರಾಮಾನುಜಾರ್ಯ ಮರ್ಯಾಣಾಂ ಚೂಡಾಮಣಿ ಮಹರ್ನಿಶಂ” (ಗದ್ಯತ್ರಯಂ) ಎಂಬಂತೆ ವೈದಿಕೋತ್ತಮ ರಾದ ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲೇ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ‘ಗುರುಪರಂ ಪರಾ ಪ್ರಭಾವ’ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು ಗಮನಾರ್ಹಗಳು. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ

ಶ್ರೀರಂಗದ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನು, ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ “ಎಂಬೆರುಮಾನಾರ್ ದರ್ಶನಂ”, ಎಂದರೆ “ರಾಮಾನುಜ ಸಿದ್ಧಾಂತ” ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನು.

ಕಂಚಿ ವರದರಾಜ ದೇವರು ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಗುರುವಾದ ಯಾದವ ಪ್ರಕಾಶರನ್ನು ಕುರಿತು ‘ನಮ್ಮ ರಾಮಾನುಜರನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಭೂವ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವು’ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು

‘ಅಳಕಿಯ ವರದರ್’ ಎಂಬ ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ‘ಕಿಡಾಂಬಿಯಾಚ್ಚಾನ್’ ಎಂಬ ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಒಡ್ವರು ದೇವರನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಅಪರಾಧ ಸಹಸ್ರ ಭಾಜನಂ ಪತಿತಂ ಭೀಮಭವಾರ್ಣವೋದರೆ |

ಅಗತಿಂ ಶರಣಾಗತೀಹರೇ | ಕೃವಯಾ ಕೇವಲ ಮಾತ್ಮಸಾತ್ಕಾರು ||

(ಸ್ತೋ ರತ್ನ-48)

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಹಾಡಿದಾಗ ಅದೇವರು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು “ನಮ್ಮಿರಾಮಾನು ಶನೈಯುಡೈಯನಾಯಿರುನ್ದು ‘ಅಗತಿಂ’ ಎನ್ನು ಶೋಲ್ಲವೈರಾಯ್” ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಈ ರಾಮಾನುಜರನ್ನು ಗುರುವಾಗಿ ಪಡೆದೂ ‘ಅಗತಿಂ’ (ಎಂದರೆ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವನು) ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದಾಗಿ ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಭಗವಂತನಂತೆಯೇ ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದತ್ವ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದಹಾಗಾಯಿತು

ಮತ್ತು ಈ ದರ್ಶನ ಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರು ಗಳಿಗೂ ಆರಾಧನೆಯ ರೂಪವಾದ ಭಗವದ್ವಿಗ್ರಹದೊಡನೆ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಅರ್ಚಾ ವಿಗ್ರಹವೂ ಇರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವು ಏರ್ಪಟ್ಟು ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀರಂಗ ತಿರುಪತಿ, ಕಾಂಚೀಪುರ, ಮೇಲುಕೋಟೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಇನ್ನೂ ಇತರ ದಿವ್ಯದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಅರ್ಚಾವಿಗ್ರಹವು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಈಗಲೂ ಆರಾಧಿ ಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ

ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಒಂದು ದಿನ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥ ದೇವರನ್ನು ದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಭಗವಂತನು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು “ಉಭಯ ವಿಭೂತ್ಯೈ ಶ್ವರೈತ್ತೈಯುಂ ಉಮಕ್ಕುಂ ಉಮ್ಮುಡೈಯಾರ್ಕುಂ ತಂದೋಮ್,” ಎಂದರೆ, ನಿಮಗೂ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪಡೆದವರಿಗೂ ಇಹಲೋಕ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕದ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವೆನು—ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮತ್ತೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ತಿರುಪತಿ ಬೆಟ್ಟದಮೇಲೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ

ದೇವರನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಇವರನ್ನು ಕುರಿತು ‘ಉಮಾಕ್ಕುಂ ಉಮ್ಮು ದೈಯಾರ್ಕುಂ ಉಭಯ ವಿಭೂತ್ಯೈಶ್ವರ್ಯತ್ತೆಯುಂ ತಂದೋಮೆನ್ನು ನಮ್ ತೆರುಕ್ಕು ವಿಟ್ಟಿಲೇ ಶೋನ್ನೋಮೇ,’ ಎಂದರೆ—ನಿಮಗೂ ಮತ್ತು ನಿಮಗೆ ಸೇರಿದವರಿಗೂ ಉಭಯ ವಿಭೂತ್ಯೈಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವೆನೆಂದು ನಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದ (ಎಂದರೆ ಶ್ರೀರಂಗದ) ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವೆನಲ್ಲವೆ — ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದಾಗಿ ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ.

ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರರು ಹಾಡಿದ ತಮ್ಮ “ಪೋಲಿಹ, ಪೋಲಿಹ” ಶತಕದಲ್ಲಿ ಭವಿಷ್ಯದ ಅವತಾರರಾದ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಅವತಾರ ವಿಷಯದ ಜೊತೆಗೆ “ಚರಮ ಪರ್ವನಿಷ್ಠೆ”ಯಾದ ಭಾಗವತ ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಉಜ್ಜೀವಿಸುವಂತೆ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾಗವತ ನಿಷ್ಠೆಯು ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯ ಅಂತ್ಯವಾವಧಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ “ನಿನ್ ತಿರುವೆಟ್ಟಿಳುತ್ತು ಕಟ್ಟು ನಾನುಟ್ರುದುನ್ನಡಿ ಯಾರ್ಕಡಿಮೈ” (ಶಿ, ಮೊಳಿ. 8-10-3) ಎಂದು ತಿರುಮಂಗೈಯಾಳ್ವಾರರು ಹಾಡಿರುವರು. ಇದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀಮಧುರಕವಿಯಾಳ್ವಾರೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾದ “ತಿರ.ವರಂಗತ್ತಮುಧನಾರ್” ೮ವರುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ ಮತ್ತು ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯ ಸ್ತುತಿರೂಪವಾಗಿ “ಕಣ್ಣಿನುಣ್ ತಿರುತ್ತಾಂಬು” ಮತ್ತು “ಇರಾಮಾನುಶನೂಟ್ರದಾದಿ” ಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆಯೂ ಜನರು ಸ್ವಾಚಾರ್ಯನಿಷ್ಠರಾಗಿ ತತ್ಸಮಕಾಲದ ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದು ಉಜ್ಜೀವಿಸಲೆಂದು ಆಶಿಸಿರುವರು. ಈ ಭಾಗವತ ನಿಷ್ಠೆಯು ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರದ ಮಧ್ಯಮ ಪದಾರ್ಥನಿಷ್ಠೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. “ನೂಟ್ರಿಂದಾರಿ” ಯ ಪ್ರಪೇಶದಲ್ಲಿ “ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ಸಂಗ್ರಹಮಾನ ತಿರುಮಂತ್ರತ್ತಿ ನುಡೈಯ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ” ಎಂದು ಅರಂಭಿಸಿ “ಆಳ್ವಾರ್ ತಮ್ಮಾಲೇನಾಧ ಮುನಿಕಳಕ್ಕು ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯಪಟ್ಟಿದು. ಇವ್ವಡಿ ಪರಂಪರಾಪ್ರಾಪ್ತಂ” ಎಂದು ಈ ಪದ್ಯಮ ಪದದ ಭಾಗವತ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳು ಉಪದೇಶಿಸಿರುವರು.

ಕೂರತ್ತಾಳ್ವಾರರು ತಮ್ಮ ಮರಣದಸೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಾದ ಭಟ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಾಮಪಿಳ್ಳೈಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು “ನೀವು ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನಿಂದ ಪುತ್ರಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ಭಗವಂತನ ವಿಶೇಷ ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿರುವಿರಿಂಬ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೇ ನಿಮಗೆ ಮೋಕ್ಷಹೇತು ವಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಸರ್ವಧಾ ಮರೆಯಬೇಡಿ” ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು.

‘ಕಣಿಯನೂರ್-ಶಿರಿಯಾಚ್ಚಾನ್’ ಎಂಬ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರು ಸಚೇಲ ಸ್ನಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಸಭೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ನಿಂತು

ಸತ್ಯಂಸತ್ಯಂ ಪುನಸ್ಸತ್ಯಂ | ಯತಿರಾಜೋ ಜಗದ್ಗುರುಃ ||

ಸವಿವ ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ | ಉದ್ವರ್ತಾ ನಾತ್ರಸಂಶಯಃ ||

ಎಂದು ಹೇಳಿದರು

‘ವಡುಗನಂಬಿ’ ಎಂಬ ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಮುಖ್ಯ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದರು—“ಆಚಾರ್ಯಪದಮೆನ್ನು ತನಿಯೇ ಒರು ಪದಮುಂಡು ; ಅದು ಉಳ್ಳದು ಎಂಬೆರುಮಾನಾರುಕ್ಕೇ. ಆಕೈಯಾಲೇ ಎಲ್ಲೊ ಕುಂ ಎಂಬೆರು ಮಾನಾರ್ ತಿರುವಡಿಕ್ಕೊಳಿಯ ವೇರೊದು ಉಪಾಯಮಿಲ್ಲೈ. ಅವರ್ ತಿರುವಡಿಕ್ಕೇ ತಂಜಮೆನ್ನಿರುಂಗೋಳ್” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಭಗವದಾಚಾರ್ಯವತಾರರಾದ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರೇ ಸದಾಚಾರ್ಯ ನಿಷ್ಕರಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಆಚಾರ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಇದನ್ನು ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಸದಾಚಾರ್ಯನಿಷ್ಠರೆಲ್ಲರೂ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ “ಗುರುರೂಪಿಣಃ ತ್ರಿದಂಡಿವಃ” ಎಂಬ ಏಕುವಚನವು ಗುರುಪದದ ಏಕುವಚನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರಾಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ವಯಿಸಿ, ಹಿಂದೆಯೇ ವಿಶದವಾಗಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಆಪರಾವತಾರರಾಗಿ “ಯತೀಂದ್ರಪ್ರವಣ”ರೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಶ್ರೀ ಮಣಿವಾಳಮಾಮುನಿಗಳ ಪರ್ಮಂತವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ವಸಕಲೈ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಿಗಮಾನ್ತದೇಶಿಕರ ಪರ್ಮಂತವಾಗಿ ಪರಂಪರಾಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವುದು.

ಯೋನಿತೃಮಚ್ಚುತ ಪದಾಂಬುಜಯಗ್ಮರುಕ್ಮ |

ವ್ಯಾಮೋಹತಸ್ತದಿತ ರಾಣಿತ್ಯಣಾಯಮೇನೇ ||

ಅಸ್ಮದ್ಗುರೋರ್ಭಗವತೋಽಸ್ಯದಯೈಕಸಿಂಧೋಃ |

ರಾಮಾನುಜಸ್ಯ ಚರಣೌ ಶರಣಂಪ್ರಪದ್ಯೆ ||

